BRABANT STRIP
MAGAZINE
nr. 31 - oktober 1995

EXCLUSIEF VOOR ONZE LEZERS

EEN KIJKJE ACHTER DE SCHERMEN VAN STUDIO'S STALLAERT INC.

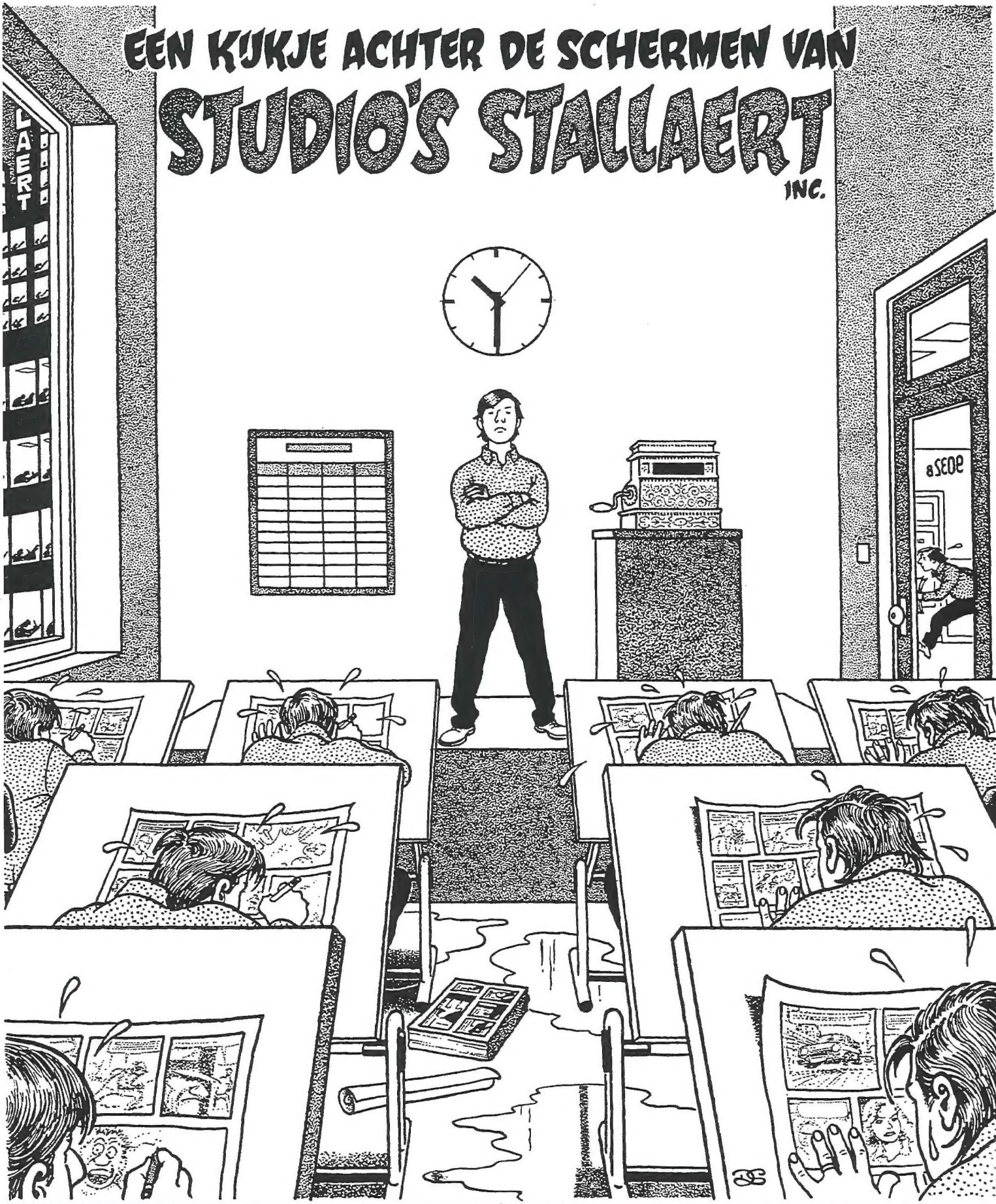

Weer een Brabant Strip -uitgave!

BRABANT STRIP MAGAZINE

Het Vlaamse stripinformatieblad,
een uitgave van Brabant Strip, vereniging van stripverzamelaars.

Redactieadres:
Berreweide 34, 1840 Londerzeel.
tel: 052/30.50.40

Lidgeld 1995:
(B): 600fr., nr.979-7702011-22

(Nl): 37,50 Nlg, Giro 7164404
(t.a.v. Henk Zonsveld
Meilag 38, 1619 XX Andijk).

INHOUD

Dirk Stallaert:

Hoe het begon **3-7**

Interview **8**

Bibliografie **15**

Verder natuurlijk ook de reclame-rubriek, advertenties, en nog enkele verrassingen...

REDACTIE

Jean Smits, Frank Huygens, Yves Kerremans, Wim Cludts, J.P. Legein, Willem Gay, Bart Persoons, Wim Huygens.

Eindredactie en opmaak:
Patrick Vranken.

Overname van artikels, zelfs gedeeltelijk, is niet toegelaten zonder uitdrukkelijke toestemming van de uitgever.

DE GROTE KANONNEN

Er resten ons nog slechts enkele beurzen dit jaar, maar het zijn wel niet de minste. Breda en Turnhout worden waarschijnlijk weer erg druk, en wij zullen er ook zijn. Een prima gelegenheid om elkaar weer eens te ontmoeten. Wij kijken trouwens met spanning uit naar de oplossingen die Het Stripschap het afgelopen jaar bedacht heeft om de mensenrechten op de ruilbeurs wat meer te respecteren. Of zijn we weer te optimistisch?

Dit nummer staat nu al in het teken van Turnhout en de Bronzen Adhemar, kwestie van er tijdig bij te zijn. Een *special* rond Dirk Stallaert stond al een jaar op stapel en dit was de ideale gelegenheid. We zijn erg blij dat we de spot kunnen richten op deze veelzijdige kunstenaar, die we al een hele tijd waarderen. Lang hebben we dan ook niet getwijfeld om een speciale ledenuitgave uit te brengen, die in Turnhout verkrijgbaar zal zijn.

Wat gaan we nog doen, dit najaar? Het november-nummer is bijna klaar, en is gewijd aan Jef Nys, ter gelegenheid van 40 jaar Jommeke. In het interview hebben we het uiteraard over zijn beginperiode, en we kregen ook toestemming om zijn debuutstrip te publiceren.

Verder zitten er nog heelwat artikels in de "reserve-map", die weliswaar steeds dikker wordt, maar niets gaat verloren, wees gerust.
Alle inzendingen en reacties zijn nog steeds welkom.

Het bestuur.

Agenda

20,21,22 oktober Breda.
De Strlpdagen, met extra S&W activiteiten in het Turfschip.
Brabant Strip heeft een info-stand op de "kleine beurs", zat. & zon.

5 november Vilvoorde.
Strip- platen- en CD-beurs.
Er is een Brabant Strip-info-stand.

26 november Wilrijk.
2de Super Stripkwiz in 't Vlaams Stripcentrum. Meer info volgt.

9 en 10 december Turnhout.
Stripdagen. Brabant Strip heeft een info-stand op de ruilbeurs in het St. Victorinstituut, zat. & zon.

17 december Antwerpen.
Vandersteen-veiling bij Bernaerts, Verlatstraat 18-22

Grote strip-, platen- en CD-beurs

Zondag 5 november 1995

VERSCHILLENDE TEKENAARS KOMEN HANDTEKENEN !!!

vanaf 10 uur.

ZAAL STAR MOLET DE BRAUWERESTRAAT
1800 Vilvoorde

±120M TAFELS!

Info : (02) 252 21 68

BRABANT STRIP

De man die opdook uit het duister

Dirk Stallaert is een laatbloeier, die met zijn reeks Nino op scenario van Hec Leemans momenteel hoge toppen scoort.
Het kan misschien afgezaagd klinken, maar als tekenaar wordt je geboren, je maakt geen mooie tekeningen of verhaaltjes als je niet de ware roeping hebt. Je brengt geen oneindige uren door, gebogen over je tekentafel als je niet zeker bent van je eigen kunnen. Toch twijfelde Stallaert even aan zijn waarde als striptekenaar. Gelukkig voor ons keerde het tij, doch hierover wijden we verder uit.
Dirk werd geboren in het jaar des heren 1955 op 28 december te Brussel. Niets liet toen vermoeden dat hij anno jaren negentig een rijzende ster aan het stripfirmament zou worden. Voordat het zover gekomen is waren er ook moeilijke, duistere jaren, die best eens in de kijker gezet mogen worden. Vandaar dit kort overzicht van de lange weg naar het succes.

Dionies, vol overtuiging

Dirk Stallaert is een autodidact, wat letterlijk wil zeggen dat hij zichzelf het stripvak aanleerde. Reeds op vijfjarige leeftijd kladderde hij ontelbare tekenblaadjes vol, bij gebrek aan papier gebeurde soms hetzelfde met de muur, want creativiteit mag immers nooit geremd worden. Hij tekende eigen figuurtjes, sterk geïnspireerd door bekende stripverhalen zoals Suske en Wiske, de Rode Ridder en Nero. Later, toen hij ongeveer vijftien was, ontdekte hij de Dupuis-stal, met zijn Robbedoes, Johan en Pirrewiet... enz. Als logisch gevolg van al dit natekenen, krijg je een vermenging van de Vlaamse en Brusselse school, een vermenging die zich duidelijk uit in zijn later werk. Tussen zijn vijftiende en achttiende stuurde hij verschillende verhalen naar de gekende bladen en uitgeverijen. Hij kreeg ze vlot teruggestuurd (gelukkig!), al dan niet met een vriendelijk bedankbriefje. Een mens zou van minder het striptekenen beu worden, en Dirk Stallaert gooide zich vol ijver op de muziek. De liefde voor de muziek duurde tot omstreeks zijn 25e, waarna hij weer ten strijde trok in de stripwereld. Dat mag je letterlijk nemen, want voor het politiek nieuwsblad "Knack" ontwierp hij de ridderstrip *Ridder Digest*. Een strip in het genre *Erik de Noorman*, niet qua tekenstijl, wel volgens de traditie van tekeningen met hieronder een blok tekst. Na drie kortverhalen en een verhaal van 34 pagina's werd ons riddertje stilzwijgend afgevoerd. In album bij Brabantia Nostra zou deze bolronde ridder een tweede levenslicht zien, maar de verkoop viel tegen. Zelfs boekhandel de Slegte deed er in de uitverkoop geen goede zaak aan. Ondertussen had Johan Anthierens het satirische blad "De Zwijger" opgericht, en Dirk leverde een strip en een occasionele cartoon. Aldus verscheen *Waspman*, een parodie op de Amerikaanse superheldenstrips. Na een tijdje ging "De Zwijger" overkop en kon Dirk weer naar af.

De alternatieve uitgeverij Clumzy, die vooral Vlaamse debutanten een kans wilde geven, bracht in 1985 *Dionies D'Oldenboom* uit. Deze strip verhaalt het zielige leven van de erbarmelijkste figuur van het westelijk halfrond. We ontdekken de jeugdjaren en nog vele andere meelijwekkende toestanden van deze jammerlijke figuur. Een zeer spiritueel verhaal, met hilarische vondsten. Het album werd -optimistisch- *deel 1: De gevallen baron* getiteld. Doch lezer en uitgever haakten af, en onze baron verdween op het pad naar Nergenshuizen. Dirk Stallaert bleef niet bij de pakken zitten en bracht met Patrick Vermeir in hetzelfde jaar *de Strangers* tot leven in een stripverhaal. Deze populaire Antwerpse groep beleeft allerlei doldwaze avonturen, tot in de hemel toe. Doch, U raadt het al (het verhaal wordt eentonig), wéér een tegenvallende verkoop, en na één album ziet ook uitgeverij de Dageraad af van verdere publicatie. Op dat ogenblik -in 1986 al- had Dirk een job aanvaard bij Jean-Pol, die een inkter zocht voor zijn populair figuurtje Kramikske (via Jean-Pol zal hij later Hec Leemans ontmoeten, het begin van de successtory, maar zo ver zijn we nog niet).
Samen met Patrick Vermeir creëerde Dirk Stallaert ondertussen ook nog de sympathieke strip *Kitty*, die dagelijks verscheen in De Gazet Van Antwerpen. Deze verhalen, een tiental, verschenen nooit in album. *Kitty* startte als een echte Vlaamse krantenstrip, waarin de gezonde invloeden van Jean-Pol, Nys en Berck overduidelijk zijn, maar in de laatste verhalen, zoals "Expeditie Pelikaan" zie je Stallaert evolueren van een typische Bob De Moor-stijl naar, laat het ons maar zeggen, de "Hergé-lijn" die je nu terugvindt bij *Nino*. En dan nu: tromgeroffel en bazuingeschal! Stallaert's ontmoeting met Hec Leemans wierp vruchten af. Leemans bewonderde de diversiteit in tekenstijl bij Stallaert. *Kitty* werd dan noodgedwongen onderbroken om te werken aan *Nino*.

Het eerste Nino-album was meteen een schot in de roos. Het is een sprankelende kinderstrip, enig in zijn soort, zich afspelend omstreeks de dertiger jaren. Zorgvuldig getekend, met de juiste documentatie, prachtig ingekleurd en nog leuk om lezen ook. Een strip waarvan er meer moesten zijn. Het eerste album kreeg meteen de prijs voor het beste debuut op het stripfestival van Koksijde 1991.
Nog een wapenfeit dat hij zeker op zijn palmares mag bijschrijven is zijn medewerking aan de bekende strip *Nero*. Vanaf nr 122, *Barbarijse vijgen,* verzorgt hij de inkting en de decors (en naar ik vermoed nog veel meer). Sindsdien wordt Nero alleszins omringd door leuk uitziende vrouwtjes, goed uitgewerkte decors, en realistische auto's.
Deze extra hulp geeft Marc Sleen de kans goeie nieuwe verhalen uit te werken, denk maar aan "De kolbak van How" en "Het spook uit de Zandstraat", waarvan de veelbelovende eerste stroken op dit moment in de krant verschijnen.
Dirk Stallaert wordt dus de logische winnaar van de Bronzen Adhemar 1995 (de vroegere stripgidsprijs), die wordt uitgereikt te Turnhout op 9 december. Het juryrapport luidt : "Stallaert heeft net zo goed de Klare Lijn van Herge en Bob de Moor in de pen als de stijl van de Vlaamse school van Marc Sleen en Willy Vandersteen. Vanuit deze uitmuntende Belgische voorbeelden ontwikkelt hij trefzeker een sterke, persoonlijke grafische identiteit. Om te verhinderen dat Stallaert achter deze grote voorbeelden verborgen blijft, lauwert de jury hem met de elfde Bronzen Adhemar".

Willem Gay.

Het eerste diploma

Dirk Stallaert was nog maar net uit de luiers, en in het stripwereldje voelde men al nattigheid.
In oktober 1961 - Dirk was nog niet eens zes jaar - werd Marc Sleen gecharmeerd door losse schetsen van Dirk, en hij zag het als zijn plicht de moeder van Dirk deze brief te schrijven.

Aangezien Dirk toen nog niet kon lezen, zal mama Stallaert hem wel meermaals deze brief voorgelezen hebben.
Het was misschien wel zijn favoriete 'slaap'verhaaltje (n.v.d.r.: aan de staat van de brief te zien moet hij zeker zo'n 6.853 keer gelezen zijn).

De profetische woorden van Marc Sleen (karikaturist) zijn zeker niet overdreven in het licht van wat we vandaag weten.
Hij heeft alleszins zijn oog voor talent nog niet verloren...

Bart Persoons.

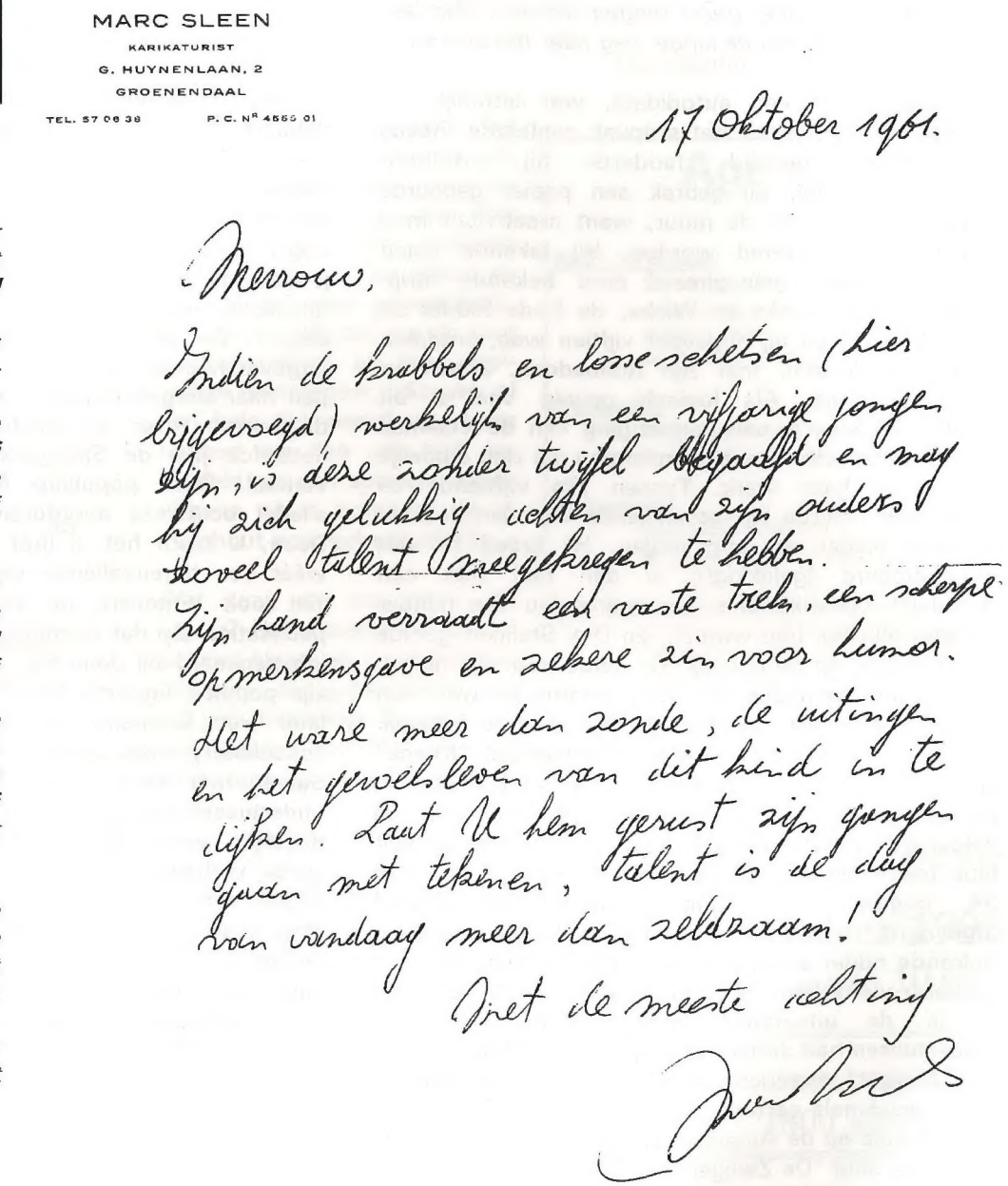
MARC SLEEN
KARIKATURIST
G. HUYNENLAAN, 2
GROENENDAAL
TEL. 57 06 38 P. C. N° 4555 01

17 Oktober 1961.

Mevrouw,

Indien de krabbels en losse schetsen (hier bijgevoegd) werkelijk van een vijfjarige jongen zijn, is deze zonder twijfel begaafd en mag hij zich gelukkig achten van zijn ouders zoveel talent meegekregen te hebben.
Zijn hand verraadt een vaste trek, een scherpe opmerkingsgave en zekere zin voor humor.
Het ware meer dan zonde, de uitingen en het gevoelsleven van dit kind in te dijken. Laat U hem gerust zijn gangen gaan met tekenen, talent is de dag van vandaag meer dan zeldzaam!

Met de meeste achting

Strips maken, hoe moeilijk kan dat zijn?

De redelijk spannende belevenissen van Dirk Stallaert

Dirk Stallaert bereikte voor het eerst een groter publiek met "De avonturen van Ridder Digest" die in de jaren 1980-1982 in "Knack" verschenen. Naar eigen zeggen inspireerde de klassieke Nederlandse stripvorm met tekst onder de plaatjes hem voor dit opmerkelijk absurd verhaal, dat niettemin erg Vlaams overkomt. Geen wonder als je weet waar Stallaert de mosterd haalde: *Pa Pinkelman* (tekst van Godfried Bomans) behoort tot zijn uitverkoren stripwerk, maar hij bewondert al evenzeer de klassieke Vlaamse stripschool. Beide invloeden zijn dan ook duidelijk in het vroegere werk van Stallaert te onderkennen, maar op een hoogst persoonlijk wijze geassimileerd.
Met *Ridder Digest* wilde Stallaert een parodie brengen op de klassieke ridderverhalen rond Koning Arthur's Ronde Tafel-ridders. De stijl van de strip was dan ook grafisch en tekstueel gebaseerd op het Middeleeuwse heldenverhaal. De tekeningen moesten houtsneden voorstellen. Naar mijn gevoel was het echter vooral het verhaal dat het hem deed: alle klassieke ingrediënten waren aanwezig, de verteltrant was bombastisch zoals het hoorde en doorspekt met talloze absurditeiten (zoals het niet hoorde). In *Ridder Digest* was dan ook reeds de kern aanwezig van wat later Dirk Stallaert's grote troef zou blijken: **stijl**, zowel grafisch als tekstueel. Stallaert is nog meer stilist dan tekenaar of verteller, wat hem toelaat de kenmerken van een bepaald genre zodanig te beheersen dat een haast perfecte, absurde parodie ontstaat. Aanvankelijk bedoeld als een reeks korte verhalen, vroeg "Knack" tenslotte om een *full-length* verhaal. Dirk Stallaert ging hierop in, maar de groteske charme van de vroege Digest was verloren. Zuiver esthetisch bekeken stond dit laatste verhaal op een hoger peil, omdat hij onder meer de houtsneden-techniek liet voor wat hij was (niemand zàg het). Maar Stallaert voelde zich "uitgemolken" en

HET WAS EEN DROEVE RIDDER DIGEST DIE, GEKLEED IN BOETEPIJ EN MET DE PELGRIMSSTAF IN DE HAND, AANKWAM BIJ DE STULP VAN KELORA DE HERMIET. DE MYSTICUS ZAT IN VURIG GEBED GEBOGEN OVER ZIJN MIDDAGMAAL, DAT BESTOND UIT EEN RAUWE WORTEL ALS HORS D'ŒUVRE, EEN RAUWE SPRINKHAAN ALS PIÈCE DE RÉSISTANCE EN EEN KRUIK BRONWATER OM HET DOORTE SPOELEN. DIGEST WAS HOOGST VERBAASD OVER DE EETGEWOONTEN VAN DE VERSTORVEN MAN : "GEBRUIKT GIJ DAN GEEN TOETJE ?" VROEG HIJ. DE AANGESPROKENE SLOOT DE OGEN, DACHT EEN WIJLE NA EN SPRAK TOEN : "NON POSSUNT OMNIA SIMUL." "ZEG MIJ," ZEI RIDDER DIGEST TOEN KELORA ZIJN MAALTIJD BEEINDIGD HAD, " WELKE DE LOUTERING IS DIE EEN MAJESTEITSSCHENNER MOET ONDERGAAN ! "

deze strip leende zich nu eenmaal niet tot een serie. Bovendien voelde "Reader's Digest" (de échte) niets voor deze gratis publiciteit, en de strip werd dan ook stopgezet.
In 1983 en 1984 zou vooral *Arseen* Stallaert bezig houden. Eind 1982 leerde ik Dirk Stallaert kennen via een advertentie in de krant: "scenarist gezocht"...

De eerste stapjes

Dirk werd gelukkig verder aangemoedigd en tekende op negenjarige leeftijd een stripreeks rond "Jefke", telkens in een beperkte auteursoplage van één exemplaar. Delen één en twee, "Prinses Biet-el-Kop" en "De 4 aanslagen" zijn uitverkocht. Van "Jefke in Canada", deel drie, bestaat nog één exemplaar, waaruit hier -exclusief- een strook.

Ik kende *Ridder Digest* vrij goed, en ik heb dan ook nooit begrepen wat Dirk met een scenarist wilde aanvangen, gezien zijn stilistische talenten. Geruime tijd trachtte ik hem dan ook van mijn overbodigheid te overtuigen, maar tenslotte gingen we toch samen in zee met *Arseen*, een project dat twaalf uitgevers en dertien ongelukken kende. Rommelend in de archieven van Stallaert stootte ik namelijk op een viertal pagina's waarin een hoogst merkwaardig ventje, dat ik later nerotiek-lambieke allures toeschreef, op het punt stond allerlei avonturen te beleven. Arseen was namelijk hoofdonderkantoorbureauchef op het Ministerie van Dringende Zaken. Die eerste vier pagina's bleken zelfs een titel te dragen: "Het achtste wapen", en met dit gegeven ging ik van start met een full-length scenario, waarin ik Arseen o.a. liet bijstaan door Michelle Mabelle, Jim Joggins, Ronald Reagan en Daniël Spaniël. In mei '83 kwam ik via een Nederlandse tekenaar in contact met een Oostendse uitgever. De man zou starten met een familiefanblad en een stripuitgeverij, en kort daarop trad ik als scenarist bij hem in dienst. Uiteraard bracht ik Arseen en zijn achtste wapen mee, dat ondertussen bijna voltooid was. Op vraag van de uitgever werd het echter integraal hertekend, met het oog op een uitgave in kleur. Ook aan het oorspronkelijk scenario had Dirk ondertussen al flink geschaafd Deze parodie op het spionageverhaal zou echter ook in die vorm nooit het daglicht zien. Ongeveer een jaar later ging de uitgever failliet, en van deze derde versie van Arseen verscheen slechts één gagplaat voor het Kerstnummer van het blad, zo rond Pasen, op een oplage van 30.000ex., waarvan er ongeveer 1.000 verkocht werden. Arseen liet mij echter niet los. Terwijl Dirk's eigen strip *Waspman* (alweer een parodie, ditmaal op de hardboiled Amerikaanse comic) in "De Zwijger" verscheen, trok ik met Arseen naar "De Nieuwe Gazet van Aalst". Ik had namelijk het idee opgevat Arseen om te turnen in een Aalsterse versie. Zo verscheen de vierde versie van Arseen uiteindelijk in de zomer van '84 toch nog, in wekelijkse afleveringen. En nu kan je me geloven of niet, maar halverwege het verhaal hield de krant op te bestaan, zodat Arseen nu voorgoed in de koelkast werd opgeborgen. Op dat ogenblik had *Dionies* echter reeds het levenslicht gezien. In *Dionies d'Oldenboom* heeft Dirk echt alles geïnvesteerd wat hij op dat moment in huis had. Dionies lezen is als een vloedgolf ondergaan van grappen en

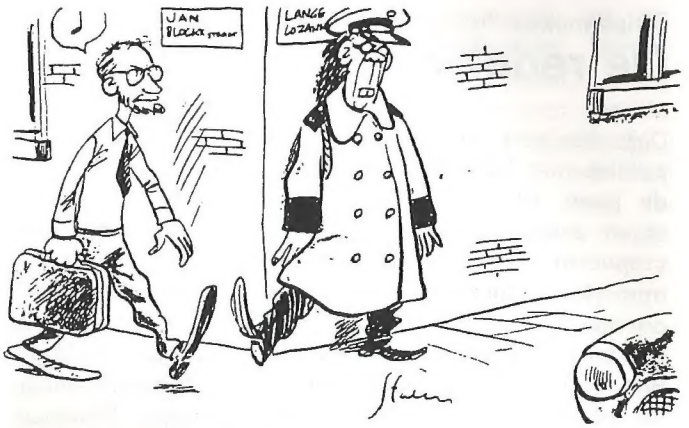

absurditeiten, van groteske en satirische prikjes.
Grafisch valt Dionies meteen op door de grijstinten die een heel aparte sfeer creëren, functioneel in het kader van het verhaal. Dionies is immers zo'n beetje de jonge adelijke held uit vergeelde jongensboeken, die nog graag sterven wil voor God en Vaderland en de wijde wereld intrekt. Het is ook het verhaal van Dionies' opponent, *Salami Segers*, en van hun beider vaders. Stijl in functie van de parodie, anachronismen e.d. kenden we al van Ridder Digest. Maar er is meer: de bezetenheid waarmee Dirk zich documenteert bijvoorbeeld, en die vooral vruchten afwerpt op tekstueel vlak. Latijnse spreuken en wijze gezegden, volksliedjes en een echt dieventaaltje... Ik kén het titanenwerk dat hij voor dergelijke zaken verzet: zo las hij ooit systematisch woordenboeken om er alle bargoense uitdrukkingen uit te halen - tot ik hem een bargoens woordenboek bezorgde (maar toen was de lol er af). Ook het verschijnen van Dionies ging gepaard met de nodige calamiteiten. "De Morgen" en "Humo" wimpelden het verhaal af, en Dirk hield het al voor bekeken. Ik jatte zijn originelen en trok ermee naar 'n oude bekende: Marc Hendrickx van Uitgeverij Clumzy. Marc deelde mijn enthousiasme, en Clumzy, dat na het failliet van een verdeler een jaar op z'n gat gelegen had, zou een nieuwe start nemen. We trokken met het album naar Karel Anthierens van "Panorama", jagend op een voorpublicatie. Alles was reeds in kannen en kruiken, alleen het contract diende nog getekend, toen één of ander commercieel directeur zijn financieel veto stelde.
Dionies kon er niet mee lachen, en regelde de zaak persoonlijk met Anthierens op de hoek van de Jan Blockxstraat en de Lange Lozanastraat.
Patrick Bernauw. *(bewerking van een artikel uit '86)*

De eerste strook

Op 14-jarige leeftijd werd de mikrobe aangewakkerd door een ontmoeting met Berck. Dirk en zijn broer Bart wonnen in '69 bij een wedstrijd de originele prijs "een dag bij een bekend tekenaar". Het resultaat was bijgaande strook in de krant, waarin Dirk zelfs de Urbanus-strip imiteert!

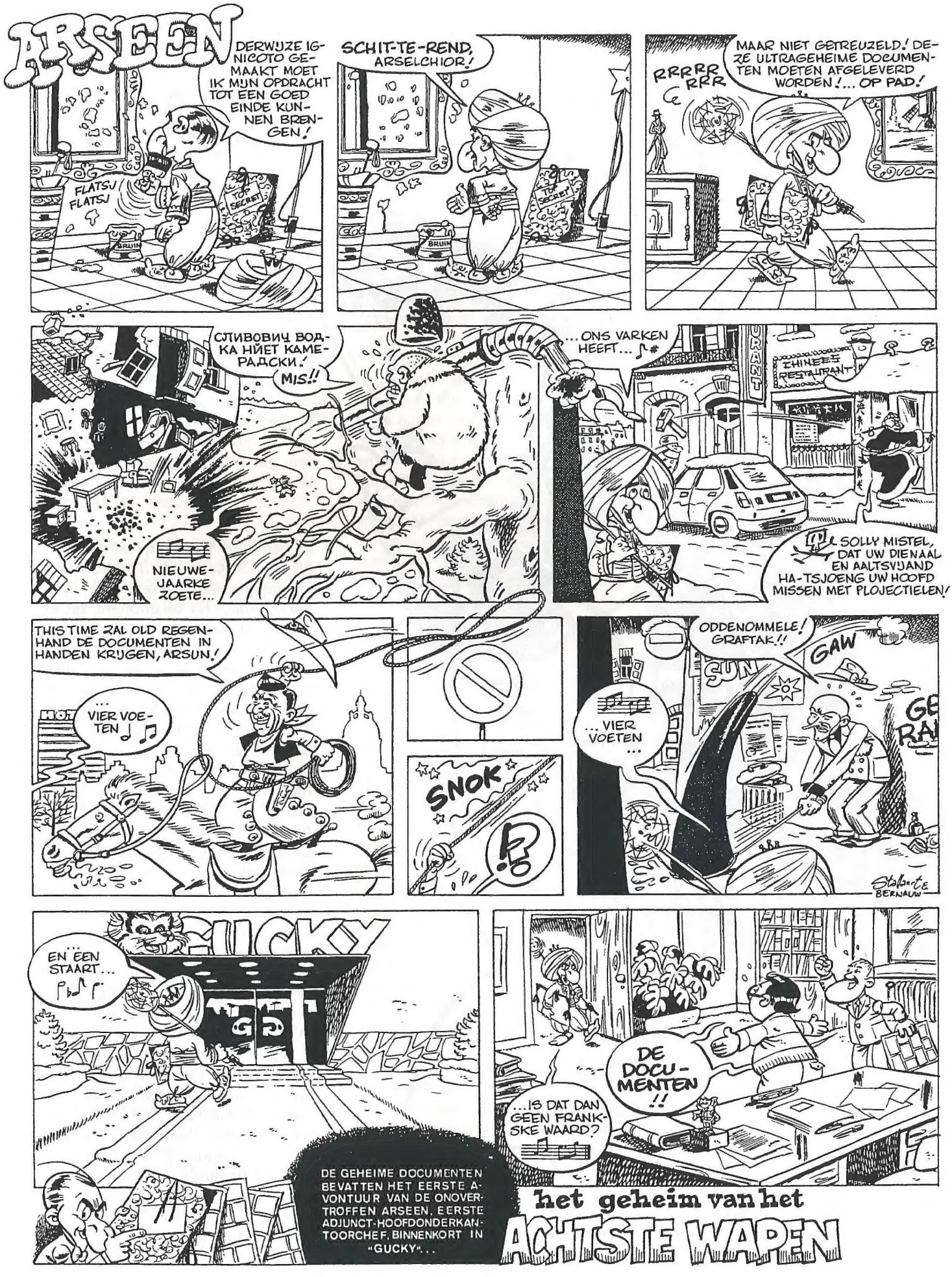
ARSEEN
DERWIJZE IG-NICOTO GE-MAAKT MOET IK MIJN OPDRACHT TOT EEN GOED EINDE KUN-NEN BREN-GEN!
FLATSJ FLATSJ
TOP SECRET
BRUIN
SCHIT-TE-REND, ARSELCHIOR!
RRRRR RRR
MAAR NIET GETREUZELD! DE-ZE ULTRAGEHEIME DOCUMEN-TEN MOETEN AFGELEVERD WORDEN!... OP PAD!
СЛИВОВИЧ ВОДКА НИЕТ КАМЕ-РАДСКИ!
MIS!!
NIEUWE-JAARKE ZOETE...
...ONS VARKEN HEEFT... ♪*
CHINEES RESTAURANT
SOLLY MISTEL, DAT UW DIENAAL EN AALTSVIJAND HA-TSJOENG UW HOOFD MISSEN MET PLOJECTIELEN!
THIS TIME ZAL OLD REGEN-HAND DE DOCUMENTEN IN HANDEN KRIJGEN, ARSUN!
... VIER VOE-TEN ♩♫
SNOK
!?
ODDENOMMELE! GRAFTAK!!
GAW
SUN
... VIER VOETEN ...
Stalbert & BERNAUW
...EN EEN STAART...
GUCKY
DE DOCU-MENTEN !!
...IS DAT DAN GEEN FRANK-SKE WAARD?
DE GEHEIME DOCUMENTEN BEVATTEN HET EERSTE A-VONTUUR VAN DE ONOVER-TROFFEN ARSEEN, EERSTE ADJUNCT-HOOFDONDERKAN-TOORCHEF, BINNENKORT IN "GUCKY"...
het geheim van het
ACHTSTE WAPEN

Goed nieuws voor Dirk Stallaert: sjampieter binnenkort ook verkrijgbaar in Tetra-brik.

IN TURNHOUT ZAL DE CHAMPAGNE KNALLEN !

© *Standaard Uitgeverij, Antwerpen*

Wij hielden het bij een watertje, en ontfutselden Dirk Stallaert de waarheid, niets dan de waarheid...

In een oud Kapoentjesalbum (nr. 65 uit 1964, n.v.d.r.) vonden we al ingezonden tekeningen van jouw hand. Het tekentalent zat er al in op de lagere school?
Ja, ik weet nog dat ik van meester Andries 5 op 10 kreeg voor een tekening met flessen. Ik had die nogal schots en scheef getekend. Ik kan nog altijd niet goed flessen tekenen, en krijg daar ook regelmatig voor onder mijn voeten van Marc Sleen. Ik moet regelmatig champagne-flessen tekenen: nooit goed! Daarom heeft Sleen mij eens een champagnefles gegeven, een lege spijtig genoeg...

Geen wonder, we lazen in één van onze vorige nummers dat je liever inkt drinkt. Ligt die wonderdrank aan de basis van je creativiteit op jonge leeftijd?
Wel, toen ik 9 jaar was, maakte ik toch al mijn eigen strips rond *Jefke*. Strips maken was altijd het werk van één weekend. Op zaterdagnamiddag na schooltijd (in die jaren was dat nog zo!, n.v.d.r.) begon ik aan een strip van 10 pagina's, en zondagavond was die af. De stijlen wisselden steeds. De strips van Nero werden gedrukt op bruin papier,

met bruine inkt, en dus nam ik voor mijn Nero-achtig Jefke ook een bruin papier en een bruine stift. Daarna kwam mijn Suske & Wiske periode en tekende ik Jefke met een rode steunkleur.
Mijn eerste voorbeeld was de Rode Ridder. Toen ik vijf was, kreeg ik mijn eerste strip, en ik was er meteen weg van. Ik zou trouwens nog steeds graag een ridderverhaal maken, maar ja, die paarden tekenen...

Het stond dus al vroeg vast dat je striptekenaar zou worden?
Niet echt: vanaf mijn twaalfde jaar interesseerde ik me ook voor muziek. In het begin was tekenen de hoofdzaak, en rond mijn achttiende werd dat muziek. Ik heb dan regelmatig opgetreden, tot ik 25 was. Die optredens waren vooral instrumentaal, ik speelde ragtime en blues op gitaar. Op dat moment was ik nogal ontmoedigd in strips: ik liep al redacties af toen ik 14 jaar was.
Bij de redactie van "Robbedoes" liep ik toen regelmatig langs bij Karel Cavens. Ik kwam daar altijd met andere stijlen af. Zo tekende ik de ene keer in de stijl van Franquin, dan weer als Morris... Ik heb Franquin ook eens opgezocht. In 1976 ben ik naar de redactie van het weekblad "Kuifje" gestapt met strips en cartoons. A.P. Duchateau was op dat moment hoofdredacteur. Mijn strips vond hij niet goed, maar hij heeft wel mijn cartoons gepubliceerd.
Mijn broer Bart, die drie jaar jonger is, heeft een gelijklopende "carrière" gehad: wij tekenden beiden strips en hebben samen muziek gespeeld.
Toen ik humaniora liep, zwakte het maken van strips helemaal af. Ik tekende wel tijdens de lessen, uit verveling; ik maakte veel karikaturen van mijn leraars.
Toen ik twintig was, heb ik 15 maanden burgerdienst gedaan op het ministerie, bij de Civiele Bescherming. Daar tekende ik mijn bazen en collega's. Ik deed de administratie van de dienst gewetensbezwaarden. Na mijn burgerdienst kon ik daar blijven werken. Af en toe heb ik wel eens een andere job geprobeerd, buschauffeur onder andere,... maar dat liep meestal slecht af. Op het ministerie heb ik mijn vrouw Vera leren kennen en we zijn getrouwd op 18 december 1981. We zijn toen verhuisd naar Aalst. In 1988 heb ik dan een loopbaanonderbreking aangevraagd, en pas in 1993 heb ik definitief gekozen voor het vak van striptekenaar.

Wisselende stijlen zijn wel je handelsmerk. Eén van je eerste strips was er zelfs nog een met ondertekst.
Als kind vond ik alle Nederlandse tekenaars slecht, misschien omdat ik strips met ondertekst niet goed vond, een typisch Nederlands verschijnsel. Toen ik twaalf was, las ik *Pa Pinkelman*, een strip van Carol Voges met tekst van Godfried Bomans, en ik was er direct weg van. Later herinnerde ik mij dat verhaal en begon ook in die stijl te tekenen, dat werd dan *Ridder Digest*. Ik schreef toen ook graag: gewoon de handeling van het schrijven.

Ridder Digest was de eerste van een reeks stripfiguren die in Vlaamse dag- en weekbladen verscheen.
Ja, in 1975 werden vijf van mijn cartoons gepubliceerd in "Knack". In 1981 was ik met *Ridder Digest* gestart, en ik stuurde de strip op naar Karel Anthierens, toen chef-redacteur van "Knack". Tot mijn grote verbazing werd het verhaal onmiddellijk aanvaard.
De kortverhalen die ik toen gemaakt heb, zijn verschenen in stripalbum (*op Eric de Noorman-formaat, zoals het hoort, n.v.d.r.)*. Op vraag van Karel Anthierens heb ik ook één lang verhaal gemaakt. Dat is een zwak verhaal geworden, vind ik. Kortverhalen passen uiteindelijk beter bij een dergelijke parodie.

Een andere geslaagde parodie was "Waspman".
Waspman heb ik in 1982-1983 gemaakt voor "De Zwijger", een blad dat geen al te lang leven beschoren was. Daar was Johan Anthierens hoofdredacteur.
Na de periode bij "De Zwijger" heb ik *Dionies d'Oldenboom* gecreëerd. Hiermee mikte ik op "De Morgen", de enige krant die toen geen eigen strip had. De eerste 10 platen, in gewassen tekening, stuurde ik op. Ze waren wel geïnteresseerd, en dus maakte ik in 2 maanden de strip af na mijn uren. Uiteindelijk vonden ze het scenario wel goed, maar de tekeningen bevielen hen niet. Het verhaal is dan als strip uitgegeven door Clumzy.
In die periode kreeg ik telefoon van Patrick Vermeir, die op dat ogenblik als scenarist in studio-verband werkte bij Jef Nys. Hij had het idee om een strip te maken over *de Strangers*. Zijn scenario heb ik dan uitgetekend en aangeboden aan de "Gazet van Antwerpen". Zij hebben de strip geplaatst, maar vroegen geen vervolg meer.

Op scenario van Patrick, zelf een duivenmelker, heb ik dan in 1984/1985 ook een strip gemaakt over duiven voor "De duif", een blad voor duivenmelkers.

Wat een verhaal... het begint steeds meer op een scenario voor Dionies d'Oldenboom te lijken, maar vertel vooral verder.
Toen het afgelopen was met *de Strangers* ben ik nog eens gaan praten met "GvA". Ze waren dus niet geïnteresseerd in een vervolg, maar ze hadden wel plannen voor een kinderbijlage van de krant. Daarvoor waren ze op zoek naar een kinderstrip. Vermits Vermeir zijn sporen bij Jef Nys had verdiend, wist ik direct dat hij de man was om mee samen te werken. De opdracht sprak hem eigenlijk meer aan dan mezelf, omdat ik toen aan een meer "volwassen" stijl dacht. Uiteindelijk is *Kitty*, het resultaat van onze samenwerking, niet in de kinderbijlage verschenen, maar gewoon in de krant.

Je hebt dus wel zin om realistisch te gaan tekenen?
Ja, maar ik ben nu nog maar aan het léren tekenen. Nu realiseer ik mij dat de meeste van mijn collega's een academische basis hebben. Als kind had ik daar geen nood aan, en ook later heb ik daar nooit bij stilgestaan. Ik heb geen methode om iets te doen of aan te leren, dat is één van mijn problemen. Andere striptekenaars, vooral diegenen die een krantenstrip tekenen, hebben juist wel een sterke werkmethode en planning. Ze weten wat ze elke dag moeten doen. Zo werk ik niet. Elke week begin ik te tekenen, tegen het einde van de week zie ik dat ik er niet zal geraken en dan begin ik vlugger te tekenen. Ik kan gerust drie dagen aan één boom tekenen. Een tekening afwerken tot in de puntjes, dat doe ik graag. Met Nero gaat dit natuurlijk niet meer.

Hoeveel voorsprong heeft "Nero" op de verschijning in de krant?
Vijf weken.

Je bent een echte autodidact. Heb je dan echt nergens "het vak" geleerd?
Wel, van Vermeir wist ik dat Jean-Pol op een gegeven moment een nieuwe medewerker zocht voor een pas gestarte krantenstrip van *Kramikske*. Ik ben dan thuis voor Jean-Pol beginnen werken, en elke dinsdag kwam hij zelf enkele uurtjes naar de Civiele Bescherming. Ik werkte mee vanaf het derde album, *De geest van gisteren*. (aflevering 17, pg. 11, n.v.d.r.). In het begin moest ik enkel zijn potloodschetsen inkten. Hij inktte wel het hoofd en de handen van de hoofdpersonages. Na enkele verhalen werden de potloodschetsen minder gedetailleerd, en tekende ik nevenpersonages en decors en inktte alles. Het laatste verhaal, waaraan ik ook heb meegewerkt, verscheen nooit in album, alleen in de krant.
Mijn periode bij Jean-Pol was eigenlijk mijn eerste samenwerking met een striptekenaar. Het was ook de eerste keer dat ik aan tekeningen van een ander tekenaar werkte, en dat was best moeilijk. Ik was bang het werk van iemand anders te verknoeien.

Wat heb je vooral van Jean-Pol geleerd, het dynamisme?
Dynamisme zeker, ja. Vooral ook de vele kneepjes van het vak. Hoe je bijvoorbeeld snel een tekening kunt concipiëren, de compositie van een plaat. Als tekenaar creëer je een illusie van ruimte, en dat kan hij zeer goed. Hij plaatst zijn personages in het decor en die staan onmiddellijk goed. Zolang je dit echter niet zelf moet doen, kun je het niet echt leren.
Daarom wou ik ook niet dat Hec Leemans een geschetst scenario bleef maken voor *Nino*. Je kan maar iets leren van je eigen fouten.

Waarom is je samenwerking met Jean-Pol dan gestopt?
Tja hoe gaat dat? Die samenwerking is gewoon verwaterd eigenlijk. Via Jean-Pol ben ik dan in 1989 in contact gekomen met Hec Leemans, die mij vroeg of ik geen zin had om zijn scenario's te tekenen. Ik zei meteen ja, hoewel ik toen nog half-time werkte op het ministerie. Voor Jean-Pol had ik nog genoeg werk, en daarenboven tekende ik ook reeds enkele jaren Kitty.
Ik ben dan maar gestopt met Kitty. Eigenlijk heb ik daar nog altijd spijt van, het was een reeks met een zeker potentieel.

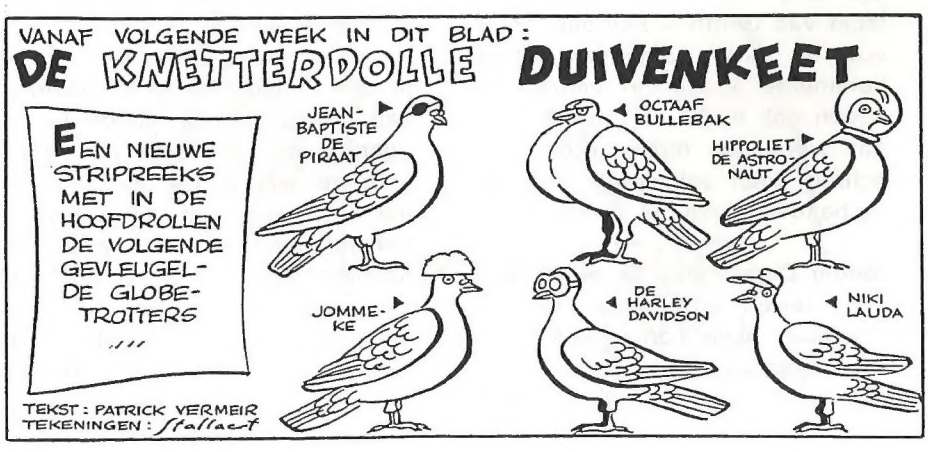

Zijn alle Kitty-verhalen in "GvA" verschenen?
Neen, het laatste verhaal, een kortverhaal, is enkel gepubliceerd in een familiestripboek van Kiekeboe.

Vermeir maakte de scenario's alleen, niet samen met jou?
Nee, Patrick werkte het scenario heel gedetailleerd uit, maar ik nam wel de vrijheid om dingen te veranderen. Patrick heeft sterke ideeën voor plots, maar het uitschrijven van dialogen is meer een kolfje naar mijn hand.

Waarom maak je bijna nooit zelf scenario's?
Dat is mijn zwak punt. Ik kan wel een scenario maken, maar dan ben je nog geen scenarist. Een scenarist moet scenario's "a volonté" kunnen maken.

Na Kitty ben je wéér met iets nieuws begonnen: een strip over Eddy Wally. Hoe kom je erop? Vanwaar de drang naar die ontelbare kortstondige projecten?
De aard van het beestje denk ik. Er kwam geen vraag van een tijdschrift naar een strip over Eddy Wally, ik ben daar uit eigen beweging aan begonnen. Ik had het idee in mijn achterhoofd om eens iets populairs te maken, iets dat kon verkopen. Het idee kwam van JOLUC, het scenario van mij. Jo is de advocaat van Eddy Wally en Luc is de assistent van Jo.
De inkleuring is van Marie-Claire, die vroeger bij Studio Vandersteen werkte en nu ook de derde Nino heeft ingekleurd.

Lees je zelf nog recente strips?
Nee, bij gebrek aan tijd. Als ik strips lees, dan herlees ik meestal oudere strips uit mijn kindertijd. Ik bekijk soms wel tekeningen van nieuwe strips, in Suske&Wiske weekblad bijvoorbeeld, maar ik volg de verhalen niet. Dat zou me enkel ontmoedigen. Er zijn twee mogelijkheden: ofwel denk ik: "dat is verschrikkelijk goed en ik kan dat niet" ofwel: "dit is verschrikkelijk slecht en ik ben ook met iets dergelijks bezig". Ik kan dus geen strips meer lezen voor mijn plezier.

Naar onze mening ben je veel te bescheiden. Kunnen we eens wat van je ouder werk bekijken, de eerste Kitty's bijvoorbeeld?
Platen van Kitty? Ik ben niet zeker dat ik die nog allemaal heb.

Heb je de originele tekeningen van je oudere werk dan niet bewaard?

DE REDELIJK SPANNENDE AVONTUREN VAN
WASPMAN
BY DICK STALE
Besje Wortelschijf, de dochter van Oliemagneet Wortelschijf, is door een ontslagen arbeider ontvoerd !
Wat doet de politie ? Wat doet onze held Waspman ?
WASPMAN
DIT IS N'BLINKIE !
PRACK!
THURC!
EN DAT ZIJN O'BLONDIE !
KROT!
©1982 Dirk Stallaert Syndicate – World Rights reserved
JA, WIJ ZIJN O'BLONDIE EN N'BLINKIE...
distributed by Opera Verdi
HET BESTE COP-KOPPEL IN TOWN !
DOEWAP-DOEWAA !
DICK STALE 1-11
H5431
WASPMAN
WIJ BEZORGEN U UW DOCHTER TERUG, SCHIJF!
DOOD OF LEVEND !
HEBT DANK, SMERISSEN!
©1982 Dirk Stallaert Syndicate – World Rights reserved
ALS HET TWEETAL VERDWENEN IS, HOORT SMOSS EEN LUID GEZOEM...
BUZ!
KA-BUZZ!
WASPMAN !
DE MAN WIENS SPEKTAKULAIRE INTERVENTIES SEDERT EEN GOEDE VIJF WEKEN KWANSWIJS DE GANSE PERS VULLEN!
SMOSS IS SPRAKELOOS VAN VERBAZING!
DICK STALE 1-12
H5432
...distributed by Opera Verdi

Nee, ik ben daarin heel slordig, ik ga ze nooit terughalen. Het origineel werk dat ik nog heb, ligt bovenop mijn keukenkast in vuilniszakken. Ik heb wel nog alle originele tekeningen van Dionies en ook die van het nooit-gepubliceerde vervolgverhaal hierop.

(Dirk Stallaert staat op en neemt een keukenstoel. Met wat moeite haalt hij een handvol originele tekeningen te voorschijn. Kitty, Nino en Eddy Wally blijken losweg op elkaar te liggen.
Hopelijk wordt in huize Stallaert meer dan gewone aandacht besteed aan de wekelijkse vuilniszakken, denken we verontrust. De noeste fan die 's nachts op straat postvat naast de vuilnisemmer kan hier de vondst van zijn leven doen).

Eens je iets getekend hebt, kijk je er blijkbaar niet meer naar om?
Naar mijn ouder werk kijk ik nog wel eens graag, maar naar iets dat pas gepubliceerd is, kijk ik nooit. Als ik het wel doe, is mijn dag om zeep: ik vind het niet meer goed, of het is veel te klein afgedrukt, of er zijn teveel amateursfouten... Het is voor mij nog een troost dat andere mensen dit blijkbaar niet vinden. Andere tekenaars zijn meestal ook niet tevreden over hun werk, maar zij kunnen dat blijkbaar makkelijker van zich af zetten. Dat gevoel wordt zelfs erger: soms denk ik dat ik niets bijleer, dat ik eerder dingen verleer. Ik weet dat dit niet zo is , maar toch...
Als ik bijvoorbeeld de voorkaften zie van Griffo: dat zijn echte kunstwerken. Op dat moment voel ik dat ik opleiding mis. Ik heb nooit al die technieken geleerd.
Als ik andere strips lees, grijp ik meestal naar het komische genre, *Tom Carbon* vind ik bijvoorbeeld goed. Het realistische en niet-komische genre spreekt mij veel minder aan.

Nino is nochtans geen komische reeks, in tegenstelling tot *Nero* en je oudere werk.
Dat is omdat ik het op die manier teken. Ik denk wel dat Leemans het komischer bedoelt dan dat ik het teken.
Vòòr ik aan Nino ging werken, had ik net een aantal boeken over Hergé gekocht, en ik was er weg van. Toen ik klein was vond ik *Kuifje* maar niks. Het was veel te stijf en houterig getekend, wat natuurlijk niet waar is. De stijl van Hergé is eigenlijk geen stijl om komische verhalen in te tekenen, wel epische verhalen, avonturenverhalen. De grappen komen er wel bij, maar die vormen niet het hoofdbestanddeel. Ook bij *Nino* zit het komische niet in de tekenstijl maar eerder in de situatie die door Hec Leemans op papier gezet is.

In het begin schetste hij de scenario's ook?
Ja, ik herinner mij nog dat Hec Leemans me beschreef hoe *Nino* er moest uitzien. Hij schetste ook de platen uit, maar dat vond ik niet de juiste vorm van samenwerking. Ik ben voor een Berlijnse Muur, een sterke scheiding tussen het werk van de scenarist en tekenaar. Tenslotte staat mijn naam voor de tekeningen, ik moet die goed vinden. Hec ziet het meer als een *samen*werking. Hij heeft veel meer ervaring, meer dan 60 albums, en ziet dus beter hoe iets moet getekend worden. Maar zo kan ik niet werken. Als een tekening te uitvoerig is beschreven voel ik mij beknot.
Nu schrijft hij dus enkel de scenario's in doorlopende tekst, met eventueel enkele aanwijzingen. De compositie is dus mijn werk.

Vind je het niet moeilijk om zijn scenario's uit te tekenen?
Ja, dat is zeer moeilijk. Hij heeft een beeld voor ogen bij het maken van het scenario. Hij weet hoe het er moet uitzien, en wat ik er van maak, zal daarmee nooit corresponderen.

Hij zal dus wel eens verrast opkijken...

Dat zal wel, en van verrassingen gesproken: zopas heb ik nog een tekening gemaakt voor "Het Laatste Nieuws" in verband met de viering van 20 jaar Bakelandt. (Bakelandt verscheen op 5 oktober 1975 voor het eerst in die krant, n.v.d.r.). Maar dat mag hij dus nog niet weten...

Van Marc Sleen krijg je het scenario én de schetsen, hoe verloopt die samenwerking dan?
Ik krijg van Marc Sleen een schets, maar daar verzet ik mij zeker niet tegen. Met Sleen en *Nero* heb ik een totaal andere verhouding. Die strip bestaat tenslotte bijna 50 jaar, dan moet ik toch niet gaan zeggen hoe iets moet getekend worden.
Toch krijg ik van Sleen enige vrijheid qua compositie. *Nino* is duidelijk iets anders. Dat is ònze strip, van Leemans en mezelf. *Nero* beschouw ik niet als mijn strip.

In tegenstelling tot vele andere strips en dan vooral krantestrips, gebruik je zowel in *Nino* als in *Nero* opvallend veel perspectief (diepte, gezichtspunten). Vind je dat belangrijk?
Ja, tekenen is in wezen de illusie van ruimte creëren, en perspectief gebruiken is daarvoor de beste methode. De enige reden waarom dit weinig gebeurt in krantestrips is de snelheid: je kan sneller een figuur voor een blinde muur of een deur plaatsen, dan dat je de hele straat in perspectief ziet achter de figuur. Ik ga daar soms te ver in, denk ik. Het decor mag nooit de aandacht afleiden, tenzij het een bepaalde functie heeft in het verhaal. Zo kan je in een gagstrip het decor wat meer uitwerken omdat dit belangrijk is voor de sfeerschepping van de gag.

Verkies je een bepaalde tijdsperiode als decor, zoals nu de jaren dertig?
Neen, ik teken graag alles. Als ik echt mijn zin zou doen, zou ik alle dagen van stijl veranderen, alle dagen een andere figuur en alle dagen een ander tijdperk.

Je leeft je graag in in de stijl van iemand anders, hoe komt dat?
Ik heb dat al van jongsaf, ik dacht dat elke tekenaar dat had en dat het wel vanzelf zou verdwijnen en overgaan in een eigen stijl. Bij mij is dat niet zo.
Toen ik met *Nino* begon heb ik bewust gekozen voor een andere stijl dan die van Jean-Pol, om weer eens iets anders te proberen. Bewust of onbewust ben ik dan Hergé gaan imiteren. Mijn "Nino-stijl" is eigenlijk een samenraapsel van allerlei invloeden die ik heb ondergaan.

Voor je opdrachtgevers is die veelzijdigheid natuurlijk wel interessant: Lombard vraagt je regelmatig de striphelden van het huis te tekenen voor speciale gelegenheden: de 1000ste gag van Dommel, de viering van Rik Ringers, de wenskaart van 1993, een catalogus van de uitgeverij... Je krijgt als het ware de rol van "allestekenaar" die Bob De Moor vroeger speelde.
De tekening van de wenskaart was oorspronkelijk een ontwerp voor een muurschildering in Brussel. Onverwacht probleem: de muurschilderingen in Brussel tonen telkens één stripreeks.
Vermits mijn tekening vele stripfiguren van de uitgeverij Lombard toont, werd ze geweigerd. Ze hebben dan een tekening genomen van *Victor Sackville*, door Carin.
Die Lombard-catalogus kan je openvouwen en op de achterkant staat dan mijn tekening. Die tekening werd trouwens ook gebruikt voor het laatste nummer van "Kuifje". Daar ben ik wel fier op. De eerste voorkaft is van Hergé en de laatste is van mij, dat heeft toch wel iets, vind ik.

Inderdaad, en je tekeningen mag je zonder blozen naast het werk van de "groten" leggen.

(Na afloop van het interview namen we contact op met diverse "gemeentelijke diensten". We besparen U het onsmakelijke verhaal, waarde lezer, van onze expeditie tussen de overblijfselen van de stad Aalst, en het smeergeld dat daaraan te pas kwam. Uiteraard houden we ook de juiste vindplaats geheim).

Kortom, Brabant Strip presenteert met trots: een (zo-goed-als-nieuw) verhaal van

Kitty,
Expeditie "Pelikaan"

Wim Huygens, Frank Huygens, Bart Persoons
2 september 1995.

Bijzondere dank aan Dirk Stallaert, zijn ouders, Johan Stallaert, Patrick Bernauw en Marc Hendrickx vanwege heel het team.

BIBLIOGRAFIE DIRK STALLAERT

1. Eigen creaties van Dirk Stallaert

1.1 Stripverhalen.

Jan De Wilde (1971)
"Tliedboek", nr. 2, 2.11.1971

Grimbergen waar Vlamingen thuis zijn ... (sept.1979)
- "Thuis zijn",
  (tijdschrift actiegroepen *Waar Vlamingen thuis zijn*)
- "Grimbergen waar Vlamingen thuis zijn ..."
  losse folder (formaat A4) met de strip uit "Thuis zijn".

Ridder Digest (1981-1982) Lettering: Vera Claus
1. Publicatie in "Knack".
   K1. De watergeest van 1.7.1981 - 29.7.1981
   K2. De ronde tafel van 29.7.1981 - 26.8.1981
   K3. De loutering van 25.11.81- 23.12.1981
   V1. De strijd van Nimbostratus van 3.3. - 23.6.1982

2. Albumuitgave: De avonturen van ridder Digest, Brabantia Nostra (Breda), 1983. (oblong formaat).
3. bewerking van de eerste drie kortverhalen tot 'Ridder Parsiflagie en de diefstal van de vierkante tafel', door Archibald Clumzy [Patrick Bernauw], Vlaamse Filmpjes, nr. 1927/1928, 26.10.1990.

Waspman (1983) "De Zwijger", 2de jaargang
V1 De redelijk spannende avonturen van Waspman in nrs. 59, 60, 62, 63, 64, 65, 66 van 1983.

Arseen (1984)
V1 Het achtste wapen
- versie 1: enkele proefplaten van Dirk Stallaert (tekeningen + scenario); ongepubliceerd
- versie 2: 22 halve platen ; scenario Patrick Bernauw ; ongepubliceerd
- versie 3: 36 platen ; ongepubliceerd ; aankondigingsplaat en ill. in "Gucky familiefanblad 1", kerst 1983 [verscheen in 1984] ; folder met aankondiging van *'Het geheim van het achtste wapen'*
- vierde versie: 36 platen in "de Nieuwe Gazet van Aalst", 3.8.1984 - 30.11.1984 ; scenario: P. Bernauw (bewerking van versie 3) ; onvolledig gepubliceerd wegens faillissement.

Dionies d'Oldenboom (1985)
V1 De gevallen baron album: Clumzy, '85 (2.000ex.)

- affiche van Clumzy ter aankondiging van het album.
- folder voor persvoorstelling van het album en tentoonstelling over Dirk Stallaert in zaal De Vesten (Keizerlijk Plein) te Aalst (vanaf 27.9.1985).
- affiche van de tentoonstelling.

De knetterdolle duivenkeet (1985) scenario: P. Vermeir
V1 (in: "De duif", tijdschrift voor duivenliefhebbers).

De Strangers (1986) scenario: Patrick Vermeir
V1 Het daverend paradijs
voorpublicatie: "Gazet van Antwerpen" 15.1. - 19.5.86
albumuitgave De Dageraad, 1987 ; inkl omslag: V.Claus.

Kitty (1986-1991) scenario: Patrick Vermeir.
start voorpublicatie: "Gazet van Antwerpen" 30.8.1986
V0. De stalen uil
V1. Radio Ambrassi
V2. Het geval Angelo
V3. De Zongora van Zabberspeck
V4. De verboden kamer
V5. De man met de sjaal
V6. Expeditie "Pelikaan"
albumuitgave Brabant Strip 1995, 500ex.
V7. Euro Snack
V8. Het plan Carton
V9. Al Manaq (inkting: Geert van Asbrouck)
K1. Kitty en de bananenpaters (geen voorpubl.)
in: Kiekeboe familiestripboek, Standaard Uitgeverij, (1991) ; inkting: G. van Asbrouck

Nino (1990-?) scenario: Hec Leemans.
V1. *De reis naar Amerika*
-voorpublicatie: Week-BD ; Het Laatste Nieuws; Kuifje ; Het Belang van Limburg ; Milliyet Cocuk (Turkije)
-albumuitgave: Lombard uitgaven, 1990
V2. *De prinses van Manhattan*
-voorpublicatie: Kuifje ; HLN ; BvL
-albumuitgave: -Lombard, 1992
-Albatros, 1992
met: 4kleurenzeefdruk voor de Nederlandstalige editie, plaat in zwart/wit op ware grootte voor de Franstalige editie (deze was ook los in de handel te koop).
V3. *De Grote Draak*
voorpublicatie: Suske en Wiske Weekblad ; BvL ; l'Est Républicain (Frankrijk)
albumuitgave: Le Lombard, 1995, met:
-ex libris (potloodschets) Het B-Gevaar (Brussel) en De Stripkever (Mechelen).
-ex libris (halve plaat) Tistjen Dop (Turnhout).

Curiosa Nino.
- voorkaften Kuifje-weekblad: nr. 38 ('90), nrs. 7,13 ('92)
- CJP striptalentenwedstrijd Koksijde 1992. illustratie eveneens in Brabant Strip magazine nr.5 (93).
- kaart Halfvier, stripwinkel Wonderland, Hasselt.
- sticker Fina (1993)
- Suske en Wiske Weekblad: *Nino en Nero* (nr.28, 1995), *50 jaar Suske en Wiske* (nr.21, 1995).
- uitnodiging persvoorstelling met reproductie van de omslag van het album De Grote Draak (1995).
- tekening in Flash Back (Koksijde 1995).

Eddy Wally (1991) scenario: Dirk Stallaert en Joluc.
V1. De turbo-koeien
in: *Dag Allemaal*, nrs. 5 t/m 21-22 van 1991.

- illustratie bij '15 jaar Kiekeboe', *HLN*, 21/22.3.1992

De Rode Wreker (1992)
In "Revue", nr.3 (tijdschrift van Artis-Historia).

1.2 Projecten die (nog) niet afgewerkt werden.

Mississippi Pip (1984) scenario: Patrick Bernauw
V1. De Magnolia-priesters
eerste 4 platen geïnkt ; figuurstudies: 6.6 - 13.9.1984

Jan zonder Vrees scenario: Jef Cassiers
2 geïnkte platen ; figuurstudies: 19-24.9.1985

Dionies d'Oldenboom (1985)
V2. Dionies bouwt zee
-versie 1: 3 verschillende schetsen van de eerste stroken
-versie 2: (34 platen): tot en met pl. 24 geïnkt en geletterd; vanaf pl. 25 tot 34 in potlood.

De Ambrasmakers (1985-1986) scenario: Patrick Vermeir
V1. De Samsam-Vampier
52 platen ; voorplaat 18.1.1986
Stallaert bood de platen ter publicatie aan bij uitgeverij De Dageraad in 1986; platen spoorloos verdwenen na het faillissement van de uitgeverij.

De Caramello's (1986-1987) scenario: P. Vermeir
ontwerpen voor tekenfilm-projekt dat niet doorging.

Pappie en Bambino (1987) scenario: P. Vermeir
V1. Pappie en Bambino in New York
-5 geïnkte platen
-gag (1 plaat) ; ontworpen voor *Sport '80* (afgebeeld op pagina 16).
de figuren kregen later een bijrol in *Kitty*

1.3 Gags, kartoens en illustraties.

<u>In tijdschriften en weekbladen.</u>

"'t Kapoentje" nr.31 (1964) (ook in album 65).
2 zwart-wit-ill., waarvan één *Piet Fluwijn* voorstelt.

"Impuls" (1974-1978)
tijdschrift van de oudleerlingen van het Sint-Jan-Berchmans-college, Brussel.
1974: 3-4 ; 1975: 1-2 ; 1976: 1, 2, 3 ; 1977: 1, 2
1978: 4

"Knack" nr. 5 (1975)

"Kuifje" nr.46 (1977)

"Tintin" nr.49 (1977)

"Eksplozief" (1979-1983)

maandelijks tijdschrift van jeugdclub Alfa te Brakel
1979: 7 ; 1980: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
1981: 2, 3 ; 1983: 3

"Tsleutelgatnieuws" (1980-85)

1980: maart ; 1982: november ; december-jan '82
1983: april ; november ; 1984: april-mei ; oktober ; november ; december 1984-januari 1985 ;
1985: februari ; maart ; april.

JOCHEI! DE SUBSIDIE VOOR ONS VOETBALVELD VOOR MINIEMEN IS ER!
VOORUIT, SPEKLAP! GA GRASZAAD KOPEN! EXTRA-FIJN ENGELS GAZON!
VEEL LATER
IK HEB ME WEER EENS LATEN GAAN!
FRITUUR
EN HET GELD IS OP! PAPPIE ZAL ME DE BROEK WARM ZETTEN.
TJEETJE! DA'S EEN MEEVALLER!
ZAAD
TWEE MAANDEN LATER...
... EN DE HOOP UITDRUKKEN DAT HIER HET ZAAD WORDE GEZAAID VOOR EEN NIEUWE OOGST VAN TOPSPORTERS, DIE - (BLABLA-BLABLABLA...)
AÏE!

"Leefmilieunieuws" (1980-1981)
driemaandelijks tijdschrift van de werkgroep leefmilieu Grimbergen (lay-out en illustraties)
1980: 3, 4 ; 1981: 5, 6

"De Strombekenaar" (1980-1983)
Tweemaandelijks tijdschrift uitgegeven door de Dorpsraad Strombeek-Bever. In ieder nummer verscheen 1 gagstrook. 1980: 1, 3, 4 ;
1981: 1, 2, 3, 5 ; 1982: 2 ; 1983: 1, 2

"De wakkere burger" (extra-editie voor Groot-Grimbergen van *De Strombekenaar* met gagstrook, afbeelding onderaan deze pagina).

"Neerpede krant" nr.5 (1983)

"De Zwijger" nr. 61, (1983) (overlijden Hergé)

"Vlaamse Filmpjes" (1988-1989) ill. voorkaft.
* *De gitaar van blind uncle Watson*: P. Bernauw, (bewerking van Mississippi Pip) nr. 1799, ('88).
* *De poppenjuffrouw*: P., nr. 1807, ('88).
* *Vergissing in Dondo*: Bruno Boen, nr. 1842, ('89).

"Het Laatste Nieuws" (12.9.1990)
- Leo Verbiest, *Publicheque ook privé*
- B.C., *Geens wil niet buigen*

"De Zes" (1991)
driemaandelijks tijdschrift voor Vlamingen in de zes faciliteitengemeenten rond Brussel.
1990-91: nr. 4 (mei 1991) (omslag)
1991-92: nr. 1 (augustus 1991) (omslag)

In éénmalige publicaties.

* *10 jaar Alfa*, Brakel (Jeugdhuis Alfa), 1980.
* *Haren: een ogen-blik*, (Jeugdhuis tsleutelgat) 1982.
* *5 jaar Clumzy - beloften in België*, Turnhout, 1986.
* Paul Coppens, *De hut*, (Clumzy), 1987.
* *Gemeentegids Grimbergen*, Grimbergen, 1992.

In reclame-uitgaven.

Poppenspel Antigoon (1967)
- aankondiging + een tiental getekende affiches.

Anti-Imperialistiese Bond (1972)
- affiche *A.I.B.-meeting tegen oorlogsdreiging*

Sint-Jan-Berchmanscollege Brussel (1973)
- inkomkaart toneel De wijze kater (15.3.1973)

C.S. Generali Verzekeringen (1975)
- sticker

Sani Snack (1977)
- kalender ter promotie van de papieren vuilniszak, uitgegeven door Sani Snack, Stichting voor papierwaren in het moderne leven.

Brandweer Vilvoorde (1983)
- kalender 1983
- kalender 1987 (één Stallaert-illustratie herbruikt)

Dienst Jeugdanimatie Brussel (1984)
- kaart naar aanleiding van de verhuizing van de dienst

EEG (1989)
- sticker met Vipie, figuurtje ontworpen voor de Europese Gemeenschap.
-Ook 6 verschillende 'post-it' met Vipie.

De Stripkever, Mechelen (1995)
-kaart naar aanleiding van het vierjarig bestaan.

Geboortekaartjes
- Tom (1992)
- Anoeshka Pels (1993)
- Tobias Huygens (1994)
- Simon en Ewout (1994)

Varia
- sticker *'Cave divers do it deeper'* (1988)
- nieuwjaarskaart Dirk Stallaert (1995)

2. Figuren van andere tekenaars.

Clumzy (1984-1985)
- vignet voor de achterzijde van de Clumzy-strips
- nieuwjaarskaart 1985
- nieuwjaarskaart 1986

Kramikske (1986-1991) inkting en decors.
Vanaf V3 'De geest van gisteren'.

Rik Ringers (1991)
- 50ste album Rik Ringers *Kuifje*, nr. 22 (1991), 2 ill.
- 35 jaar Rik Ringers *Kuifje*,nr. 46,(1991), 1 ill.

Dommel (1992)
- Cubitus contre Fantomus *Cubitus BD*, nr. 19, (1992)
- 'La famille Lombard presente...' Lombard, (1992) strip getekend door diverse tekenaars.

Kiekeboe (1992)
- 15 jaar Kiekeboe in HLN, 21/22.03.92

Le Lombard (1992-1993)
- nieuwjaarswensen 1992 *Kuifje*, nr.52, (1992), 1 ill.
- nieuwjaarskaart Le Lombard 1993
- omslag *Kuifje*, nr.26, (1993) (laatste nummer van het stripblad *Kuifje)*
- poster met fondscatalogus 1993.

Nero (1992 - ?)
Stallaert verzorgt de uitwerking en inkting van de potloodschetsen van Marc Sleen vanaf *De Barbarijse vijgen* (album nr. 122)
- Ex libris: vanaf album 126 verschijnt elk Nero-album met een door Stallaert gesigneerde ex libris bij stripwinkels Het B-gevaar en de Stripkever.
- Stripgilde-infoblad: voorkaft november 1994.

Hergé-figuren. (1993)
Stripschrift nr. 7, 1993 (voorkaft) (ook herdrukt).

Bakelandt (1995)
- 20 jaar Bakelandt.
Het Laatste Nieuws, ?.10.1995 (1 strook)

3. Prijzen

1968: winnaar van een wekelijkse tekenwedstrijd in het grootwarenhuis Innovation te Brussel.
1987: prijs *Nieuw Talent* van de Belgische Kamer der Experten in stripverhalen (uitgereikt voor **Kitty**).
1991: prijs *Beste debuut* Stripfestival Koksijde (uitgereikt voor *De reis naar Amerika*, 1991)
Beste jeugdstrip van de lezers van Bédésup (uitgereikt voor *De reis naar Amerika*, 1991)
1993: prijs *Beste Vlaamse Strip* van de Belgische Kamer der Experten in stripverhalen (voor **Nino 1&2**).
1994: prijs *Beste Vlaamse strip* van de Belgische Kamer der Experten in stripverhalen (uitgereikt voor *De How-trilogie*, drie Nero-strips van Marc Sleen, met medewerking van Dirk Stallaert).
1995: Bronzen Adhemar Turnhout
1996: ?

(onder: decors en wagens van Dirk Stallaert. Let ook op "Pappy" en op meneer Pheip...) © Standaard uitgeverij.

4. Literatuur

- 'Beeldverhaal heeft geen geheimen meer voor Dirk en Bart Stallaert', *Gazet van Antwerpen*,15.4.1970
- 'Arsène is een heel dankbaar figuurtje', William De Geyter, *Nieuwe Gazet van Aalst*, 3.8.1984
- 'Strip over de Strangers', *Panorama*, 27.8.1985
- 'Erembodegemnaar publiceert stripalbum', *Het Nieuwsblad*, 1.10.1985
- 'Stripalbum voorgesteld', *Het Laatste Nieuws*, 1.10.1985
- 'Nieuw stripalbum van Aalsters tekenaar', *De Streekkrant* (editie Aalst), 4.10.1985
- 'De Stijl van Stallaert', Patrick Bernauw, *5 jaar Clumzy - beloften in België*, Turnhout, 1986
- ' "Vipie", mascotte op Brussels Eurofeest', *Het Laatste Nieuws*, 10.5.1989
- 'Kleine Nino: wel en wees', Arnel Lefevre, *Het Laatste Nieuws*, 1.9.1990
- 'Zeg, is het nog ver naar Amerika?', Jean-Louis Lechat, *Kuifje*, 18.9.1990
- 'De reis naar Amerika', *Pas Uit*, maart 1991
- 'Nino wel en wees', A. Lefevre *Stripschrift*, nr. 8 1991.
- 'Dirk Stallaert, de onstuitbare opkomst van een gedreven stripmaker', *Kuifje*, 31.3.1992
- 'Dirk Stallaert', *Kuifje*, 6.10.1992
- 'Nero, dat kan door niemand anders getekend worden', Frank Huygens, *Brabant Strip Magazine* nr.4 (dec.92)
- 'Dirk Stallaert in voetsporen van de grote striptekenaars', VAK, *Het Nieuwsblad*, 14.1.1993
- 'Dirk Stallaert op het aperitief in het cc. te Strombeek-Bever', F. Huygens, *Brabant Strip Magazine* nr.5 (jan.93)
- 'Als ik Nino teken, speel ik Hergé', A.& A. de Clerck, *Zozolala* nr.66, 1993.
- 'Op de vlucht voor "De grote draak" ', SW, *Brugsch Handelsblad*, 24.3.95.
- 'Nino, halfweg tussen Nero en Kuifje', Jan Bex, *Het Belang van Limburg*, 20.4.1995
- 'Dirk Stallaert wint Stripgidsprijs', AVZ, *Het Nieuwsblad*, 12.5.1995
- 'Bronzen Adhemar voor Dirk -Aha- Stallaert', Jan Bex, *Belang van Limburg*, 12.5.95.
- 'Adhemar voor Dirk Stallaert', *De Standaard*, 12.5.1995
- 'Bronzen Adhemar voor Dirk Stallaert', *Gazet van Antwerpen*, 12.5.1995
- 'Dirk Stallaert krijgt Bronzen Adhemar', *Het Laatste Nieuws*, 12.5.1995
- 'Tekenaar Dirk Stallaert wint tweejaarlijkse stripgidsprijs', *Het Volk*, 12.5.1995
- 'Twee stijlen, één winnaar', JVB, *GvA*, 28.5.95
- 'Dirk Stallaert, een voorzichtige naäper', Martin Snoodijk, *Algemeen Dagblad*, 3.6.95
- 'Nieuwsbrief Dirk Stallaert', Bart Persoons, *Brabant Strip magazine* nr.29 (juni 1995).

STRIPWINKEL TISTJEN DOP

Patersstraat 96 - 2300 TURNHOUT
Tel + fax: 014/428829 Woensdag en zondag gesloten

Volgende albums zijn nog verkrijgbaar met

GRATIS EX-LIBRIS :

Nr. 5 (Lou Smog 5 - G. Van Linthout),
nr.11 (Dagboek van een bos 1 - Servais), nr.13 (Scorpio 3 - R. Wuyts),
nr. 15 (Tom Carbon 4 - L. Cromheecke), nr. 17 (Dwaze Monnik 7 - Vink)
nr.20 (Zoo1 - Frank), nr. 22 (Parispolis - D. Nuyts),
nr.23 (Kronieken van Panchrysia - Ferry),
nr.25 (Kota Base - E. Raven), nr. 27 (Tandori 3 - Curd Ridel).
nr.28 Sarah Spits 10 (Marc Wasterlain), nr.29 Dampierre 5 (Legein),
nr.30 Kobe de koe 1 (Johan De Moor), nr.31 Rooie Oortjes 10 (Di Sano),
nr.32 De verdwenen titel (Gummbah), nr.33 Sarajevo Tango (Hermann).

ALLE EX-LIBRI ZIJN GENUMMERD EN GESIGNEERD!

WOEFKE

BOEKEN - STRIPS
CD - VIDEOFILMS

INKOOP - VERKOOP
STRIPANTIQUARIAAT

ANTWERPSESTRAAT 185,
2640 MORTSEL (ANTWERPEN)

tel. 03/449.15.60

Open: van 9 tot 18 uur.
Donderdag gesloten

Houtekiet Strips

is letterlijk de hoek om!

Nieuw adres:

Louis Melsenstraat 1
3000 Leuven

016/23 22 78

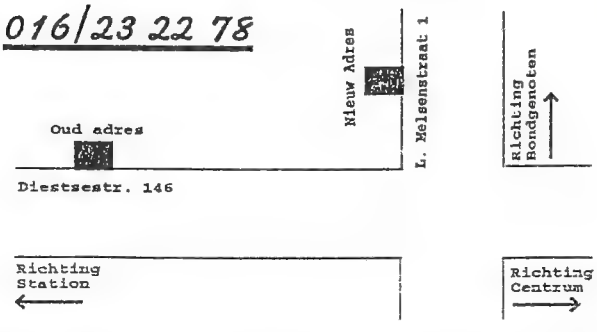

Open: maandag: van 13.00 uur tot 18.30 uur
dinsdag tot zaterdag: van 10.30 uur tot 18.30 uur
zon- en feestdagen: gesloten

STRIPWINKEL

BONTE

inrichter van de
BRUGSE STRIPBEURS

In het Boudewijnpark te St. Michiels
op 16 en 17 maart 1996

Heidelbergstraat 5
8200 BRUGGE 2
open van 13 tot 19u.
zondag en maandag gesloten.
Tel/fax: 050/ 38.35.78

De stuivende kameleon

Dirk Stallaert's collega's gunnen hem blijkbaar zijn Bronzen Adhemar, en willen hem absoluut gelukwensen. Een bloemlezing.

"Aan de bijna 7 jaren samenwerking met Dirk heb ik niets dan fantastische herinneringen. Dirk is een geweldig goed tekenaar, die verschillende stijlen aankan; hij doet me een beetje denken aan een uitzonderlijke "stripkameleon". Om zijn eigen strips -zoals Nino- te realiseren, legt hij de lat zodanig hoog dat hij sommige (en veel) tekeningen dikwijls overdoet. Hij is geweldig kritisch tegenover zichzelf. Nino is dan ook een klassestrip, maar spijtig genoeg laten de albums op zich wachten. Hopelijk zal daar in de toekomst verandering in komen... "Den Bronze" zal hem zeker daarin stimuleren en ik wens hem dan ook het allerbeste voor zijn verdere carrière. Van een collega-vriend, ***Jean-Pol****"*

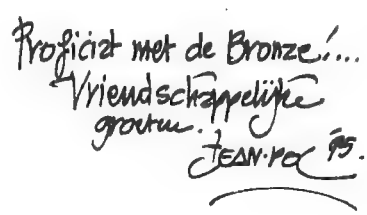

"Wat kan ik vertellen over Dirk Stallaert? Hij is natuurlijk een fidele collega. Hij is vooral erg gewetensvol en daar heeft ie volkomen gelijk in, ook al bevordert dat niet altijd de productiviteit. Ongetwijfeld is hij het grootste talent van de jongste jaren, en hij verdient de Adhemarprijs dubbel en dik. Voor een talent van zijn kaliber is een internationale markt weggelegd, al gelooft hij dat misschien zelf niet, en werkt hij daarom liever in de schaduw. Ik hoop desondanks dat we samen nog een aantal NINO's mogen maken. ***Hec Leemans****"*

"Het zal een twaalftal jaar geleden zijn, dat ik een brief ontving van een zekere Dirk Stallaert. Een sollicitatiebrief, of beter gezegd een noodkreet van iemand die zat weg te kwijnen op één of ander ministerie. Hij zou alles gedaan hebben om strips te kunnen maken: uitgommen, kadertjes trekken, papiermand uitdragen, noem maar op. Bijgevoegd zaten een aantal fotokopieën van strips in de meest uiteenlopende stijlen. Nu worden me regelmatig tekeningen toegezonden, meestal van heel bedenkelijke kwaliteit. Maar dit sprong er onmiddellijk boven uit! Zelfs met je ogen dicht zag je dat hier een groot talent aan het werk was. Iemand die het vertellen met beelden in zijn vel heeft. Zelf was ik nog niet zo heel lang bezig als zelfstandig stripmaker en ik kon me op dat moment financieel geen medewerker permitteren. Ik herinner me dat ik tegen mijn vrouw zei dat er een dag zou komen, waarop ik het zou betreuren dat ik deze man niet aangenomen had. En dat is ook gebeurd.
Ik betreur het nog altijd". ***Merho****.*

DIRK EST TELLEMENT FORT GRAPHIQUEMENT QU'IL POURRAIT AUSSI DESSINER DANS CE JOURNAL!
A DIRK STALLAERT, UN DE NOS METTEURS CONFRÈRES...

"Ik ken Dirk niet persoonlijk (al hoop ik dat daar dringend verandering in komt), maar ik ben wel een groot bewonderaar van z'n tekenwerk. De schijnbare eenvoud en moeiteloosheid waarmee hij zijn lijnen en figuren doet leven, en de manier waarop hij zichzelf verbergt achter allerlei verschillende stijlen, maakt hem voor mij alleen maar een groter kunstenaar. Mijn voorkeur gaat in de eerste plaats uit naar het werk dat hij voor Sleen presteert. De reeks Nero heeft dankzij Stallaert een nieuwe dimensie gekregen, zowel letterlijk als figuurlijk, want na zovele jaren in een plat decor te hebben rondgelopen, bevinden Nero en z'n vrienden zich plots in een omgeving waarvan de huizen en straten een perspectief bezitten (en wat voor een). Tevens zijn de nevenfiguren een prachtige kruisbestuiving van Sleen en Stallaert. Uitgezonderd de mooie vrouwen, die Dirk iets méér heeft bestoven dan Marc. Kortom, een waardig bronstig-Adhemar laureaat. Vriendelijke groeten, ***Jan Bosschaert.***"

Bij ons zijn we het er allemaal roerend over eens, hoor. Dirk Stallaert is een groot en uitzonderlijk talent ! Een mooie klare lijn, duidelijk en overzichtelijk in beeld gebracht en een compositie, jongens... een snoepje ! Daarom wens ik, samen met heel de bende, Dirk een schitterende loopbaan als striptekenaar toe! Van harte gefeliciteerd, kerel !
MET VEEL SYMPATHIE VOOR DIRK STALLAERT.
PAUL GEERTS.

Gedurende een halve eeuw tekende ik - heel alleen - meer dan 200 stripverhalen bij mekaar, waaronder meer dan 150 Nero-albums. Op mijn 65ste dacht ik het wat kalmer aan te doen en ging op zoek naar een medewerker, een gelegenlijke opvolger. Er kwam zelfs een heuse wedstrijd van te pas met 50.000 fr prijzen. Velen voelden zich geroepen, maar niets is zo moeilijk dan in de tekenpen van een andere tekenaar te kruipen, zoals b.v. Bob Demoor dat kon bij grootmeester Hergé. Toen ik reeds alle hoop opgegeven had en dacht Nero een zachte dood te laten sterven, kwam het geschenk uit de hemel. Een knappe, hooptbegaafde tekenaar bood zijn diensten aan. Een selfmade-man, een uiterst minutieus werkende kunstenaar zonder pretentie, een noeste werker, een vakman van de bovenste plank, die ik bewonder om zijn talenten en zijn grote liefde voor het stripverhaal. Dankzij hem zal Nero verder leven.

Op 9 december a.s. wordt hem in Turnhout de Bronzen Adhemar - het meestbegeerde blinkood voor iedere Vlaamse stripstekenaar overhandigd voor zijn creatie van Nino, die hij samen met die andere grootmeester Hector Heemans realiseerde.

Dirk Stallaert zullen nog vele eerbetoningen te beurt vallen.

Marc Sleen.
95.

We kregen nog méér reacties, o.a. van Eric Heuvel en Raoul Cauvin, waarvoor hier jammer genoeg de plaats ontbreekt, maar we danken alleszins alle tekenaars voor hun medewerking.

STRIPWINKEL

GOBELIJN

MECHELSESTRAAT 35
LEUVEN

016 / 23.55.86

STRIPWINKEL

HET „B"-GEVAAR

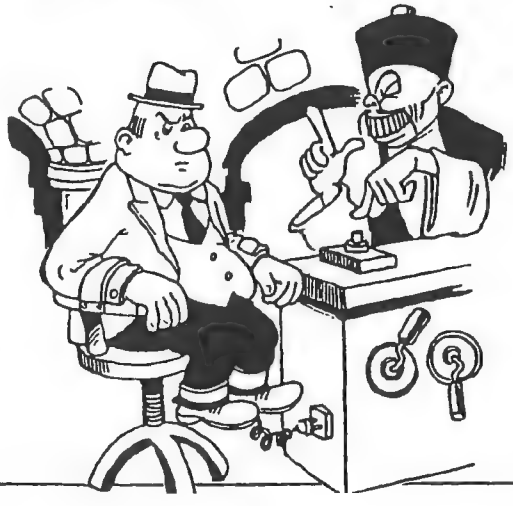

nieuwe, tweedehandse, antiquarische strips, comics, curiosa, originele tekeningen, tentoonstellingen

ERIK DENEYER

open ma-za: 10.30-19.00
Greepstraat 15, 1000 Brussel
tel-fax 02/ 513.14.86

Rariteiten en reclame

Reclame klassiek: De rammelende rally.

Iedereen kent deze uitgave van de Toeristische Federatie van de Provincie Antwerpen uit 1957. De herwerkte versie uit 1974 bestaat in twee versies. De tweede druk, op machine-coated papier (maco zegt de drukker), is nog te vinden. We zochten al jaren naar de **eerste** druk, op offset-papier. Vermits we geen drukker zijn van beroep was het moeilijk, zoniet onmogelijk om het verschil tussen de papiersoorten te zien. Het verschil is wel duidelijk als je de twee drukken naast elkaar legt. De eerste druk oogt duidelijk veel ouder, en het papier is wat meer gerimpeld. Het papier van de tweede druk is glanzend, mooi wit en glad. Vanzelfsprekend is de eerste druk zeldzamer en meer waard.

Macro.

Vorige maand hadden we het al over deze speciale uitgave. We vergaten even te vermelden dat los bij het boek ook een speciale -genummerde- tekening in kleur zit van Suske en Wiske.

Nieuw stickeralbum van Suske en Wiske.

Service line Italy bracht dit prachtig album op de markt met een exclusief verhaal, "De hamer van Thor" (klinkt bekend). Te koop voor 30Bfr. of 2,95Nlg. Goedkoop, zal je zeggen, maar je moet wel 168 stickers verzamelen en bij aankoop van de zakjes met telkens 6 verschillende stickers wordt dit toch nog een flinke financiële uitgave. En de dubbele stickers zal je wel moeten ruilen! Ach, ons gemoed schiet vol, vol nostalgie denken we terug aan onze kindertijd...

Suske en Wiske Henkel.

De actie van Henkel liep, zoals vorige maand gemeld, in verschillende supermarkten. Bij Unic was het echter een complete miskleun: in de folder stonden albums afgebeeld met Henkel-logo, doch bij aankoop bleken het gewone albums te zijn! Bij Colruyt was het ook al niet eenvoudig. Slechts met een bon kreeg je één strip, bij aankoop van een produkt. En dan nog slechts één per klant, dit stond letterlijk op de bon. Het was dus zinloos meerdere dozen waspoeder aan te kopen. Moeilijk te pakken te krijgen, die Henkel-strips.

Parodie op Suske en Wiske.

"Fenomeen" was een driemaandelijks stripblad, en nr.6 van 14 juni 1982 was een speciaal nummer met het verhaal "De B.A. BOM", een parodie op Suske en Wiske, getekend door "Censuur". Het verhaal gaat over een felle strijd tussen prof. Barabas en Bert Baard (een soort Krimson), actievoerder van "Ongekruit". Jammer genoeg is het verhaal onvolledig, het vervolg werd waarschijnlijk afgedrukt in een volgend nummer.

Wie ons kan helpen aan andere nummers of kopies ervan, gelieve contact op te nemen.

Aquafin.

In "Aqua", informatieblad van Aquafin, verschenen stripjes van *Neptunus*, getekend door Jan Bosschaert, die niet in de speciale albums staan, namelijk in nrs. 3 en 4 van 1994 en in nrs. 1 en 2 van 1995.
De club zoekt nog nummer 1 van 1995, daar dit niet meer verkrijgbaar is bij Aquafin zelf. Het blad werd namelijk plaatselijk verdeeld onder de bevolking van de streek waar de werkzaamheden van Aquafin plaatsvonden.
Wie nr. 1 wil ruilen, gelieve contact op te nemen.

RWZI in nood!

Zopas verscheen ook een tweede deel van *Red Neptunus*. RWZI staat voor "rioolwaterzuiveringsinstallatie", en Jan Bosschaert en Marc Legendre maakten opnieuw een kort verhaaltje van 8 halve platen over de problematiek van de waterzuivering. Ditmaal moest het blijkbaar veel sneller gaan, want de tekeningen zijn wat groter uitgevallen, en minder gedetailleerd.
Toch nog altijd onze lievelings-reclamestrip, over een belangrijk thema!

Promotiestrips van uitgeverij Dupuis.

De redactie van de Reclamestripclub krijgt grijze haren van al die promotie-uitgaven die tegenwoordig verschijnen. Zo heeft uitgeverij Dupuis weer wat nieuws bedacht: bij de nieuwe *Jeremiah*, "Ave Caesar", de nieuwe *Largo Winch*, en de nieuwe *Jessica Blandy* wordt gratis het eerste album uit de reeks aangeboden. Deze gratis albums zijn voorzien van een (kleine) hertekende voorplaat. Dit betekent dat verzamelaars de reeds de hele reeks bezitten, aangespoord worden om promotiealbums te gaan verzamelen, want de uitgever heeft plannen om in de toekomst nog meer deze toer op te gaan. Laconiek vermeldt de uitgever wel dat je ook eens iemand anders kan laten kennis maken met het eerste album, indien je dit al bezit.

Matena.

Iedere verzamelaar kent onderhand wel de *Flynn*-reeks van Dick Matena, die in iedere goede stripwinkel te koop is. Zo uiteraard ook bij Tistjen Dop.
Uitbater Ad Hendrickx nam tijdens de Stripgidsdagen in 1993 het initatief deel 1 "De witte dood" en deel 2 "De gele koorts" uit te brengen in een speciale editie, met een oplage van 150 (in potlood) genummerde ex. De speciale editie is ook te herkenne doordat bovenstaande info afgedrukt werd op een extra pagina. Geïnteresseerden kunnen zich beter haasten, want de voorraad is zo goed als uitgeput.

Nieuws uit Nederland.

Suske en Wiske, algemene info.
"Rails" is het magazine van de Nederlandse Spoorwegen dat de reizigers kunnen lezen op de trein. Ook wel te koop in de kiosk van het station. Het juninummer bevat een artikel dat de titel meekreeg "De Pretfabriek van Willy Vandersteen", acht pagina's lang, over het jubileum.

Suske en Wiske weekblad extra.
Een kadootje van Neckermann, Persil en Red Band, die dit extra-nummer over de musical sponseren. Het is getiteld "Neem een kijkje achter de schermen van Suske en Wiske - De Musical", en is (was) te verkrijgen in het theater in Nederland waar de Musical doorging. Tot 29 oktober 1995.

Hans A. Plast en het spook.
Hansaplast heeft een nieuwe kinderpleister: vrolijk geel met grappige dieren, die de hooofdrol spelen in dit stripverhaal. Vanzelfsprekend verzorgen de dieren die in deze strip meespelen en een verwonding oplopen, zichzelf met Hansaplasty pleisters. Dus: kopen maar, dat doosje voor 4,25 Nlg, en je verzameling wordt weer uitgebreid met een 100% zuivere reclamestrip.

Hilly wil kleur!
Hillhout is een firma uit Zwolle, die alles op de markt brengt wat maar in hout gemaakt wordt voor de tuin. Op een tuinbeurs werd een A4-pagina fotokopie van bovenstaande strip ontdekt, in zwart/wit. Na contactopname stuurde de firma ons enkele magazines uit '93 en '94. "Tuinplezier koerier" is een zeer verzorgde uitgave, en bevat o.a. de strip *De avonturen van Hilly de Egel*. Het geheel werd verzorgd door Vos en Partners uit Leiden, en getekend door "MIKE".
In 1995 verscheen geen strip meer.

Politiek? de moeite waard!
Deze strip werd uitgegeven in januari 1995 en werd samengesteld door de Stafdienst Communicatie Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Strip, of hoe bevordert politiek "Hard Rock"
Een vreemde titel voor een strip, getekend door Peter De Smet in 1985. Reeds in november 1986 kwam een herziene uitgave op de markt, wel wordt steeds dezelfde strip gebruikt.

Vondst van het opsporingsteam!
Carla en Bert in 2089 is een milieustrip over het sorteren van afval. Het is een uitgave van de gemeente Apeldoorn uit 1989, die we nu pas ontdekten! Hanco Kolk tekende de milieuproblemen in het jaar 2089: De Veluwe is dan één grote vuilnishoop geworden, en men besluit 100 jaar terug te keren in het verleden om de oorzaak van de vervuiling op te sporen.

De Familie Vrijuit.
"Vrijuit-Reiswijzer" is een boekje voor autovakanties, en is een realisatie van Imagebooks te Eindhoven in opdracht van Vrij uit B.V. te Badhievedorp.
Het is speciaal gemaakt voor de vakantiegangers, met allerlei info, afgewisseld met leuke stripjes van *De Familie Vrijuit.*

Boe-boekjes.
We kregen een foldertje dat in de winkels verspreid wordt, en dat vermeld dat er 4 loeigoeie Boe-Boekjes te verkrijgen zijn bij Domo Vla, op bestelling met een bestelcoupon.
Het adres: Boe-Boekclub, PB 5044, 9700 GA Groningen.
Enkele titels: *Vlaflip maakt een schilderij, Domoortje lijdt schipbreuk, Skoeter gaat gewichtheffen, Koekeloertje ziet sterren.*
In de boekjes staan, naast de verhaaltjes, genummerde lege vakjes waarin jijzelf de bijbehorende plaatjes moet plakken. Deze plaatjes vind je per twee gratis op elk pak Domo dessertvla. Met dubbels kun je terecht op het Boe-Boek adres, met daarbij een aan jezelf gerichte, gefrankeerde envelop.

Neckermann.
In Nederland werd een nieuwe Neckermann-catalogus uitgebracht, waarbij een poster zit waarop Suske en Wiske-artikelen vermeld zijn, zoals 2 verschillende kussentjes en badlakens.
Info: (Nl.) 01150-40044.

Autotron.
Autotron uit Rosmalen gaf een folder uit met allerlei info over Autotron zelf, en als je de folder helemaal openvouwt, heeft één kant een volledige fotostrip, telkens met het Autotron-mannetje als gids.

Pauze.
"Pauze" is een wereldblad, dat alleen verkrijgbaar is in Nederland. Ze zijn al aan de 8° jaargang toe en nr. 7 van maart '95 kwam in onze handen terecht.
Dit blad zou vroeger verkocht geweest zijn, doch wordt nu gratis verspreid op scholen. Het is een uitgave van Pauze Media Exploitatie bv. en verschijnt 8x per jaar. Het magazine bevat een eigen strip, *Tuig!*, getekend door Hein de Kort.
Het adres: postbus 82353, 2508 EJ Den Haag.

Muggen genoeg.
Nee, "MUG" is geen vervelend vliegend insect!
Het is een maandblad voor uitkeringsgerechtigden dat op een oplage van 40.000ex. gratis verspreid wordt in Amsterdam in bibliotheken, buurthuizen, scholen, enz... Het blad heeft een onafhankelijke redactie van vrijwilligers die werken behoud van uitkering.
Het stripje "De onderkrant" in nr.7 van juli/agustus 1995 gaat natuurlijk over uitkering.

Curiosa.

10 JAAR VZW HEIDEWINKELSTRAAT

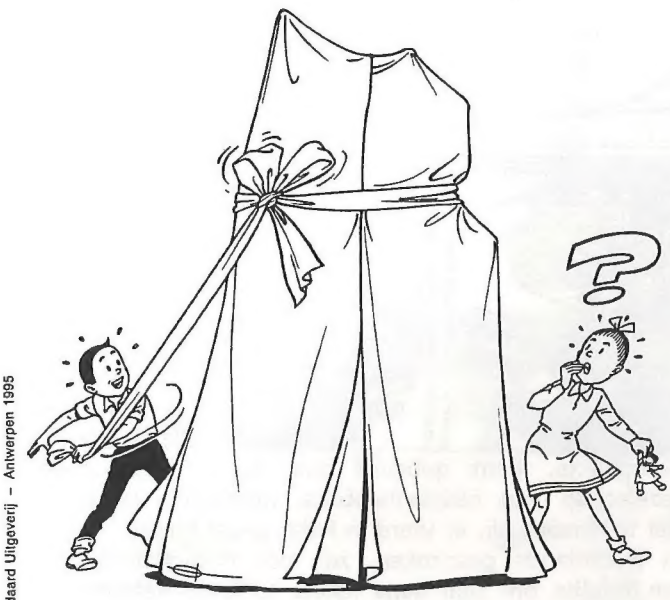

© Standaard Uitgeverij - Antwerpen 1995

Affiches.
De echte alles-verzamelaar van Suske en Wiske kon zich weer flink verrijken op curiosa-gebied de afgelopen zomer.
Zo waren er mooie affiches in het kader van de festivals te Koksijde en Middelkerke. Verder was er o.a. te Middelkerke een folder met het programma en een bon voor gratis toegang.
Koksijde had ook een folder met afbeelding. Middelkerke had nog een mooie verrassing: een plastieken map in de vorm van een boekentas, met daarin 3 exclusieve Suske en Wiske -kaarten en ook stickers en een persmap. Tijdens ons bezoek aan Middelkerke vielen ons vooral de prachtige panelen van Suske en Wiske op. De tentoonstelling was een topper!

Uurwerken.
We ontvingen een Mutrix-folder, waar op de achterkaft in kleur 13 Suske en Wiske -uurwerken afgebeeld staan. Op ééntje daarvan is ook Lambik afgebeeld en dit uurwerk zou reeds uitverkocht zijn.

De Pottenproever.
We wisten dat dit album verscheen in een oplage van 5.000ex. te Olen, en nu pas vernemen we dat er ook een folder bestaat met de titel "1000 jaar Olen - Gazet van de Kempen". In de folder staan ook enkele afbeeldingen van Suske en Wiske.

Het beeld.
Op 17 september 1995 werd het bronzen beeld "Suske en Wiske 50 jaar" onthuld te Kalmthout. Het beeld van Gilbert Uitdenhouwen staat vlakbij het station Kalmthout Heide. Paul Geerts vertelde bij de opening dat Kalmthout een geschikte plek was, omdat Willy Vandersteen daar tenslotte woonde, en thuis was.

Kaartjes.
Voor de plechtige onthulling werden uitnodigingen verstuurd, met een exclusieve zwart/wit tekening van Suske en Wiske die het beeld onthullen. Voor de presentatie van het jubileum-album *De zeven schaken* in het stadhuis van Antwerpen op 12 september werd ook een uitnodiging verstuurd, waarop de voorkaft van het album in zwart/wit.

Een kaartje van Fanny.
Clublid Filip Lomme bracht in zijn eentje al heelwat nieuwe Brabant Strip-leden aan. In zijn niet te stoppen enthousiasme begint hij ze nu ook zélf te maken. Enki Lomme werd geboren op 5.9.1995. Merho tekende een leuk geboortekaartje. We wensen de kersverse familie Lomme het allerbeste.

No fun.
De Kodak fun-camera werd in 1994 gelanceerd, en we besteedden er toen al aandacht aan. Volgens plan zou van mei 1994 tot januari 1996 om de drie maanden een nieuwe camera verschijnen met een unieke Suske en Wiske-strip op de verpakking. De strip op de verpakking was een raadseltje, en het antwoord stond op de camera zelf. Nu werd ons gemeld dat de actie na nr. 3 gestopt is.

Die van 't stàd.
" 't Stad" is een gratis bijlage bij Het Nieuwsblad Antwerpen. Op 27 oktober 1994 verscheen in dit Antwerps regionaal magazine de rubriek "Stap in 't Stad", met over de hele middenpagina een artikel over de Musical. De voorpagina van deze bijlage heeft een prachtige voorkaft, die Suske en Wiske, Sidonia, Lambik en Jerom voorstelt, met een exemplaar van 't Stad in de hand.

Deze pagina's werden verzorgd door
De RECLAMESTRIPCLUB
p/a Jean-Pierre Legein
Ter Weide 9, 8670 Oostduinkerke
Tel. 058/51.23.02
(Nederland:) 00 32 - 58.51.23.02.
Heelwat reclamestrips uit dit artikel zijn op ruilbasis verkrijgbaar via de reclamestripclub.
Neem contact op met Jean-Pierre!

Zeker lezen.

PECHVOGEL IN BRUSSEL.

De nieuwste strip-postzegel stelt Sammy en Jack voor, en werd uitgegeven op 7 oktober. Het Belgisch Centrum voor het Beeldverhaal en Philapost brachten ook deze keer een prachtig boekje uit, waarin je de postzegel aantreft, aangevuld met informatie over Berck. Er staan zelfs enkele kortverhaaltjes in, o.a. van *Pechvogel*, die nooit eerder in album verschenen. Het boek is gekartonneerd, er zijn er 600 van gemaakt, en het kost slechts 550fr. Een prachtige liefhebbersuitgave die je echt niet mag missen!
Daarom spurtte ik op maandag 9/10 naar het B.C.B., vastbesloten niet terug te keren zonder het onderwerp van mijn dromen. In de prachtige hal liepen enkele bezoekers te genieten van het decor. Aan de info-balie lagen de gebruikelijke folders, maar "achter de toog" zag ik een kartonnen doosje staan met wat ik zocht.

"Een boekje van Berck, alstublieft".
De man keek op van zijn rekenmachine, waarop hij de verkoopscijfers aan het uitrekenen was.
"Oui mais, en français, sinon je ne comprends pas". Hij zag er niet kwaadaardig uit, en dus probeerde ik het -als ervaren Brusselaar- met internationale gebarentaal.
"Berck, euh... Bérck!", herhaalde ik, en ik wees op de tweetalige poster waarop het album afgebeeld staat.
"Becq?"
Nee: "BERCK". (Ik dacht dat hij beroemder was, hopelijk leest de arme man dit niet).
"Aaah, vous voulez achetez l'album?".
Ik stak mijn duim op, lanceerde een knipoog en knikte zoals de missie-spaarpotten die in mijn jeugd op diverse toonbanken stonden. Eindelijk, dacht ik, communicatie op hoog niveau tussen de gemeenschappen in Brussel, we have a lift-off, mission accomplished.
"Achmed, viens une fois, monsieur veux achetez un album, expliquez-lui".
"Bonjour, monsieur!". Van de overkant kwam Achmed gedienstig aangelopen.
"Kijk, ik wil graag zo'n boek van Berck kopen, als dat kan".
Achmed begreep me volkomen, gelukkig was hij wél tweetalig, en bovendien erg vriendelijk.
"No", zei hij, "no, not today". "Tomorrow".
Nu ben ik al wel vaker naar het zuiden op vakantie geweest, en sindsdien ben ik zo'n "mañana"-antwoord wel gewend. Mijn verbaasde uitdrukking moet Achmed nochtans niet ontgaan zijn.
"Tomorrow", herhaalde hij, "today everything is closed".
Ooit zal een begenadigd scenario-schrijver een Vlaamse versie van "Fawlty Towers" schrijven voor één van onze talrijke zenders. Een scetch als deze mag dan zeker niet ontbreken. In dezelfde aflevering past immers perfect de scène in het buffet van hetzelfde Centrum, die ik enige tijd geleden

meemaakte. Echt gebeurd dus. Een internationaal gezelschap van stripliefhebbers, misschien zaten er wel tekenaars bij, er werd in ieder geval Engels, Frans en Nederlands gesproken, zet zich enthousiast aan een tafeltje om zich eens lekker te laten verwennen op zijn Belgisch. De obligate Nederlander in het gezelschap (néé, het is geen grap), bekijkt de spijskaart en wenkt de ober.
"Nou, hebben jullie toevallig een kaart in het Nederlands, want hier begrijp ik niks van".
"Non, monsieur, uniquement en français".
"Ja maar, Brussel is toch de hoofdstad van een tweetalig land, jullie horen hier toch ook wat Nederlands te kennen?".

Prompt schiet de arm van de ober de hoogte in, en hij wijst naar de overkant. Daar is (was?) een typisch Brussels (lees: Vlaams) café. Bijgestaan door zijn roepende collega achter de bar, maakt hij blazende geluiden en wimpelt zijn klant met handgebaren als het ware naar de overkant.
"Ongehoord", zegt de Nederlander, en hij laat duidelijk zijn ongenoegen blijken.
Gelukkig zijn Vlamingen verdraagzamer.

Epiloog.
De volgende dag kreeg ik inderdaad mijn boek te pakken. Dit stukje is niet bedoeld om de eventuele bezoeker te ontmoedigen, wel integendeel! Elke dag zouden bussen vol Nederlandstalige bezoekers het Centrum moeten overspoelen. Dat gebeurt te weinig, en het is toch een buitengewoon mooi museum. In Brussel wordt je trouwens zowat overal in het Nederlands geholpen, als je het zelf maar spreekt natuurlijk. Dat kan ook in het B.C.B., maar ga dan niet op maandag (de sluitingsdag), zoals uw domme verslaggever. Niet vergeten: altijd rustig en beleefd blijven, ook als je een keer op een Franstalige integrist valt.
Gun hém het schaamtegevoel.
Patrick.

DE OOGST VAN COMIC! EVENTS...

REEDS VERKRIJGBAAR :

INSIDE 1 : HERMANN
Luxe-editie met zegelblad
750 ex. : 795,- Fr.

FLASHBACK
63 stripfiguren 10 jaar oud
Beperkte oplage
Harde Kaft : 650,-
Slappe Kaft : 349,-

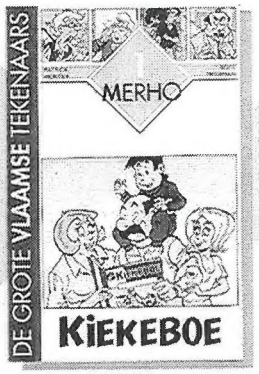

MERHO
Luxe-editie met zegelblad
750 ex. : 795,- Fr.
Slappe Kaft : 295,-

VANAF OKTOBER :

HEC LEEMANS
Luxe-editie
500 ex.
995,- Fr.

DE GEEST VAN DE RUINE
EEN AVONTUUR VAN REINHART
RIK
DE GROTE VLAAMSE TEKENAARS
DE DAVERENDE DADEN VAN DEES DUBBEL EN CESAR

RIK CLÉMENT
Luxe-editie met laatste album REINHART
350 ex. : 995,- Fr.

...IS AANGEKOMEN ! INFO + BESTELLINGEN : COMIC! EVENTS KOKSIJDE (058) 51 88 10

ALLE STRIPS
*
TWEEDEHANDS
(IN-EN VERKOOP)
*
LUXE-EDITIES

STRIPFIGUURTJES
*
T-SHIRTS
*
ZEEFDRUKKEN

DE STRIPKEVER

BRUULCENTER/LEERMARKT 50 (bus 24), 2800 MECHELEN tel. 015/21.76.05

Open: ma: 13u30-18u00, di-zat: 10u00-18u00.

STRIPWINKEL

HEEMBEEKSESTRAAT 288 • NEDER OVER HEEMBEEK • TEL: (02) 268 41 92
AFRIT NR 6 RING BRUSSEL